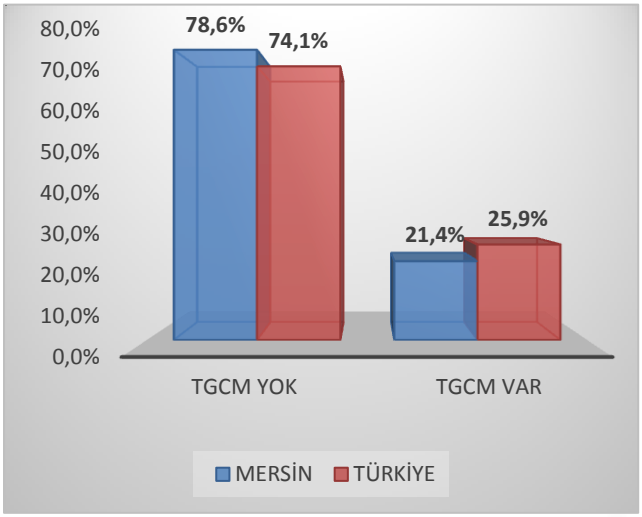

2017

MERSİN

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

MERSİN ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2017

YAZARLAR

Emrah ÇAKAR - Ferize ESKİOCAK
Şef V. İstatistikçi

SUNUŞ

Dünyada gerek ekonomik ve siyasal gerekse teknoloji ve iletişim alanlarında yaşanan hızlı gelişmeler, bu alanlara bağlı olarak birçok ülkede üretim ve çalışma şartlarını, uluslararası politika ve yatırımları, tüketim alışkanlıklarını, eğitim ve istihdam süreçlerini doğrudan etkilemektedir. Söz konusu şartlar altında, istikrarlı ve gelişmiş bir ekonomi yoluyla vatandaşlarına refah içerisinde yaşama ve çalışma imkânı sunmaya çalışan ülkelerin öncelikli olarak istihdam politikalarını ulusal ve yerel düzeyde sürdürülebilir şekilde planlaması gerekmektedir. Bu anlamda oluşturulacak istihdam politikaları vesilesiyle çağımızın en büyük sorunlarından biri olan işsizliğin azaltılarak istihdamın geliştirilmesi mümkün olabilecektir.

İşsizlik sorunu ile güçlü bir şekilde mücadele edebilmek amacıyla sağlıklı istihdam politikaları oluşturabilmek için öncelikle işgücü piyasasının durumunun periyodik olarak izlenmesi, arz ve talep verilerinin değerlendirilmesi, sorunların ve ihtiyaçların en doğru şekilde analiz edilmesi gerekmektedir.

Mersin İlimizde işgücü piyasasının mevcut durumu ile ihtiyaçlara ilişkin verileri bir arada sunan 2017 yılı Mersin İşgücü Piyasası Analiz Raporu, İŞKUR başta olmak üzere işverenlerimize, iş arayanlara, üniversitelerimize, sivil toplum örgütleri ve diğer ilgili paydaşlara önemli bir veri kaynağı olacak ve ilimizde işsizliğin çözümü noktasında, işgücü piyasasında arz ve talebin doğru bir şekilde eşleşmesini sağlayacak olan aktif işgücü programlarının amaca uygun bir şekilde yürütülmesi yoluyla katkılar sağlayabilecektir.

Bu vesileyle, söz konusu çalışmanın hazırlanmasında emeği geçen başta Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli olmak üzere, tüm ilgililere teşekkür eder, raporun Mersinimize ve tüm kullanıcılara faydalı olmasını temenni ederim.

Ali İhsan SU
Mersin Valisi

ÖNSÖZ

Dünyada teknoloji, bilgi ve iletişim alanında yaşanan büyük çaplı gelişmeler, işgücünün eğitim ve istihdam olanaklarını da yakından etkilemektedir. Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) işsizlik sorunu ile mücadele konusunda, bir yandan Toplum Yararına Programlar (TYP) ve İşbaşı Eğitim Programları (İEP) aracılığıyla istihdam artırıcı çalışma ve projelere ağırlık verirken bir yandan da işsizlik ödeneği aracılığıyla işsiz kalan vatandaşlarımızın yaşadığı sıkıntıları belli oranlarda azaltmaya çalışmaktadır. Bir kamu istihdam kurumu olarak işsizlikle mücadele etme ve istihdamın arttırılabilmesi için önemli yatırımlar yapan Kurumumuzun bu süreci daha etkin yürütebilmesi ve ülke çapında etkili istihdam politikaları oluşturulabilmesi amacıyla 81 il genelinde işgücü piyasası araştırmaları yapılmaktadır.

Bu noktadan hareketle 03 Nisan-08 Mayıs 2017 tarihleri arasında, İlimiz genelinde, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işyeri kayıt sisteminden belirlenen 1.826 işyeri ziyaret edilmiştir. İşveren veya işveren temsilcileri ile yüz yüze görüşme yönteminin uygulandığı ziyaretler kapsamında; işgücü piyasasında mevcut durum ve çalışan sayıları, işgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekler, bu mesleklerde istenen beceriler, temininde güçlük çekilen meslekler ile gelecek dönem istihdam artış ve azalış eğilimleri tespit edilmiştir.

İşgücü Piyasası Araştırması Raporu, organizasyon ve koordinasyonundan saha çalışmasına, verilerin değerlendirilmesi ve analizinden raporun hazırlanmasına kadar detaylı, disiplinli, özenli ve uzun soluklu bir çalışmanın ürünüdür.

İl düzeyinde işgücü piyasasına ilişkin birçok veriyi ve analizi içeren Mersin İşgücü Piyasası Araştırma Raporu'nun hazırlanmasında emeği geçen Mersin Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli ile çalışmaya katkı sağlayan tüm ekonomik ve sosyal taraflara teşekkür eder, rapor kitabının İlimize ve tüm kullanıcılara faydalı olmasını dilerim.

Mustafa KUTLU
Mersin Çalışma ve İş Kurumu
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
BİRİNCİ BÖLÜM 2
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 2
Başvuru 2
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 6
İşe Yerleştirmeler 7
Aktif İşgücü Programları 10
İşsizlik Ödeneği 15
İKİNCİ BÖLÜM 17
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 17
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 18
İşyeri Verileri 19
Mevcut İstihdam 30
AÇIK İŞLER 36
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 58
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 66
SONUÇ 73
EKLER 85
EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 85

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016) ... 3
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016) ... 7
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 9
Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016) ... 10
Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı ... 11
Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) ... 12
Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı ... 13
Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016) ... 13
Tablo 10: Toplum Yararına Programlar (Kurs ve Kursiyer Sayıları) (2010-2016) ... 14
Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016) ... 15
Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016) ... 16
Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 19
Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 28
Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 31
Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 33
Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 34
Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 35
Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı ... 37
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı ... 38
Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi ... 43
Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 46
Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 48
Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 49
Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 50
Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 51
Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 53
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 54
Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 55
Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 56
Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 57
Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 60
Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 62
Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 65
Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 67
Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 69
Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 70
Tablo 38: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 71

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016) 2
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016) 6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016) 8
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 20
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı 21
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu 22
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 23
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 24
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı 25
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 26
Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 27
Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri 30
Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 32
Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 36
Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 39
Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 39
Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi 40
Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 41
Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 41
Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 44
Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı 47
Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 58
Şekil 24: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 59
Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 61
Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 63
Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 64
Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 72

KISALTMALAR

İPA İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR Türkiye İş Kurumu
NACE Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO Net İstihdam Değişim Oranı
TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir.

İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Mersin İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında 1826 işyerinden veri derlenmiştir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleridir. Mersin ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 98.292 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 76.059 çalışan erkeklerden, 22.234 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Sektörlere göre dağılıma bakıldığında ise; Mersin ilinde çalışanların önemli bir bölümünün İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edildiği görülmektedir. İmalat sektöründe 4.788 kadın, 21.454 erkek olmak üzere toplam 26.242 çalışan bulunmaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ise 6.383 kadın, 15.724 erkek olmak üzere toplam 22.107 çalışan bulunmaktadır.

Bu sektörleri sırasıyla toplam 11.066 çalışan sayısı ile Ulaştırma ve Depolama sektörü ile toplam 9.977 çalışan sayısı ile İnşaat sektörü takip etmektedir. Bu dört sektörün çalışan sayısı, toplam çalışanların yüzde 70,6'sı gibi büyük bir kısmını oluşturmaktadır.

İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektöründe istihdam edilen kadın çalışan sayısı erkeklerden fazladır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe çalışanların yüzde

61'i kadınlardan oluşmaktadır. Eğitim sektöründe de benzer şekilde kadın çalışanların oranı yüzde 56,5 olarak tespit edilmiştir.

Mersin ilinde açık iş oranı yüzde 1,2 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,7 olup, Mersin ili açık iş oranı bakımından 0,5 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır.

Mersin ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda İmalat sektörü ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinin açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. İl genelinde tespit edilen toplam 1.146 açık işin 502'si İmalat sektöründe, 369'u ise Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. Oransal olarak bakıldığında İmalat sektörünün ağırlığı yüzde 43,8 Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün ağırlığı ise yüzde 32,2'dir.

Açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler ise yüzde 3,7 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü ile yüzde 3,2 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve yüzde 1,9 ile İmalat sektörü olarak tespit edilmiştir. Açık iş oranının en düşük olduğu sektörler ise yüzde 0,1 ile Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve aynı oran ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleridir.

Açık iş verme oranında da Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü yüzde 33,3, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler yüzde 19,9 ve İmalat sektörü yüzde 19,7 ile ön plana çıkmıştır.

Mersin ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,1; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,5 olarak gerçekleşmiştir. Mersin ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Mersin ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,8, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,2'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,6, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,9 olarak tespit edilmiştir. İşyerinin vardiyalı çalışma ve part-time çalışma yapılan işyerlerinde açık iş oranını düşürürken ihracat yapan işyerlerinde açık iş oranını arttırmaktadır. İhracat yapan işyerleri için açık iş oranı Mersin iline ait olan yüzde 1,2'lik açık iş oranından yüksektir.

Açık işlerin yüzde 51'inde işverenlerin cinsiyet önemli değil tercihi ön plana çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 8 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 41 oranında erkek işgücü tercihinde bulunmamışlardır.

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece iki sektör bulunmaktadır. Bu sektörler, Bilgi ve İletişim ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörleridir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

. Mersin ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 79,5 gibi büyük bir oranı İŞKUR Aracılığıyla ile arama kanalı kullanılarak aranmaktadır. Bir başka ifade ile her 5 işten 4'ü için bu arama kanalı tercih edilmektedir. Bu oran Türkiye geneli için tespit edilen yüzde 61 oranının oldukça üstündedir.

Akraba eş-dost aracılığı ile açık işlerin aranması geleneksel bir yöntemdir ve hala sıklıkla kullanılmaktadır. Mersin ilinde işverenlerin en çok tercih ettiği ikinci arama kanalı olarak Akraba eş-dost aracılığı arama kanalı ön plana çıkmaktadır. Bu arama kanalı için işverenlerin belirttiği tercih oranı yüzde 39,9 olarak görülmektedir. Ancak Mersin için ortaya çıkan bu oran Türkiye geneli olan yüzde 44,4 oranına oldukça yakındır.

Kendi çalışanları aracılığı arama kanalının da sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Mersin ili için bu oran yüzde 37 olarak görülmekte olup, bu oran Türkiye geneli için tespit edilen yüzde 44,1 oranının altındadır.

İnternet-sosyal medya arama kanalı da son dönemlerde özellikle daha yaygın şekilde kullanılmaya başlanan bir yöntemdir. Mersin ili ve Türkiye geneli için bu yöntemin kullanılma oranları birbirine oldukça yakın seviyelerdedir. Mersin ili için bu oran yüzde 34 iken Türkiye genelinde de yüzde 34,2'dir.

Gazete ve özel istihdam büroları arama kanallarının diğer arama kanallarına oranla daha az kullanıldığı görülmektedir.

Mersin ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada talep edilen beceri ise Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. bu beceriyi sırasıyla Takım Çalışması, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, İletişim ve İfade Yeteneği, , Satış ve Pazarlama Becerisi, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı Dil becerisi takip etmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, en çok İŞKUR, Özel İstihdam Büroları arama kanalı ve kendi çalışanlarım aracılığıyla istenmiştir. Akraba-Eş Dost ve gazete-ilan vb. arama kanalında en çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik istenen açık işler talep edilmiştir.

Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerisinin öncelikli tercih olarak belirtildiği arama kanalı internet-sosyal medya arama kanalı olmuştur. Hemen hemen tüm arama kanalları açısından yabancı dil becerisi ve proje tabanlı çalışma son sıralarda tercih edilmektedir.

Mersin ilinde en fazla açık iş olan ilk on meslek; Makineci (Dikiş), Reyon Görevlisi, El ve Makine Dikişçisi (Genel), Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı, Diğer Camcılar, Konfeksiyon İşçisi, Endüstriyel Ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, İş Makineleri Operatörü meslekleridir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan ilk beş meslek İse Konfeksiyon İşçisi, Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi, Düz Dikiş Makineci, Ön Muhasebeci, Satış Danışmanı meslekleridir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan ilk beş meslek de Beden İşçisi(Genel), Diğer Camcılar, Endüstriyel Ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, İş Makineleri Operatörü meslekleridir.

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Mersin ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir.

Mersin ilinde en fazla eleman temininde güçlük çeken sektör Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörü sırasıyla Eğitim, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile İmalat sektörü takip etmektedir.

İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İnşaat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Ulaştırma ve Depolama ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme açısından Mersin ortalamasının altında bulundukları dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mersin ilinde 390 işyerinde 1.270 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde 458 kişi ile İmalat, 370 kişi ile Toptan ve Perakende Ticaret, 129 kişi ile Ulaştırma ve Depolama ile 99 kişiyle İnşaat sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu dört sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Mersin ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 83,1'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır.

Mersin ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilme durumlarına bakıldığında en çok temininde güçlük çekilen meslek grubunun yüzde 27,6 ile Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu olduğu görülmektedir. Bu sektörün ardından yüzde 26,4 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu gelmektedir. Temininde güçlük çekme bildiren diğer meslek grupları ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Hizmet ve Satış Elemanları ve Profesyonel Meslek Mensupları şeklide sıralanmaktadır. Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarında ise yok denecek kadar düşük seviyede temininde güçlük çekme bildirimi gerçekleştirilmiştir.

Mersin ilinde temininde güçlük çekilen mesleklerin başında 138 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 58 kişi ile Şoför Yük Taşıma, 51 kişi ile Paketleme İşçisi, 47 kişi ile Satış Danışmanı ve 36 kişi ile Beden İşçisi (Genel) meslekleri takip etmektedirler.

Mersin ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir. Diğer nedenler sırasıyla; yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, bu meslekte işe başvuru yapılmaması, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, talep edilen ücretin yüksek bulunması ve vardiyalı çalışma olması nedenleridir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği gözlenmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Mersin ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Pazarlamacı, Dökümcü(Metal), Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Makineci(Dikiş), El ve Makine Dikişçisi (Genel) ve Temizlik

Görevlisi meslekleri için eleman temininde güçlük çekilme nedeni gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ile Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenleri aynı oranlarda belirtilmiştir.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Mersin ilinde işverenlerin yüzde 19,4'ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Söz konusu oranlar birbirine yakın olmakla birlikte Mersin ili için tespit edilen oran Türkiye geneli ortalamasının az bir farkla üzerinde yer almaktadır. Bir başka ifadeyle gerek Türkiye genelinde gerekse Mersin özelinde her 10 işyerinden yaklaşık 2 tanesi istihdamın artacağını öngörerek yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir.

Sektörlere göre istihdam eğiliminin en yüksek oranda artış bekleyen işverenler sırasıyla yüzde 33,3 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, yüzde 25,3 ile İmalat, yüzde 22,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret ile yüzde 20,4 ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerindedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise yüzde 20 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörüdür. Ancak bu sektörde yer alan işyeri sayısının nispeten az olması göz ardı edilememelidir.

En fazla istihdam artış beklentisi yüzde 6,6 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Söz konusu sektörün çalışan sayısında da fazla olduğu göz önüne alındığında istihdam açısından ilerleme beklenen sektör olması ilin işgücü piyasası açısından olumlu karşılanabilir. Benzer bir durum İnşaat ve İmalat sektörleri için de geçerlidir. İnşaat sektöründe Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) 5,3 ve İmalat sektöründe ise yüzde 3,4 olarak tespit edilmiştir.

Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi farklı oranlarda olmakla birlikte bütün meslek gruplarında istihdam artışı beklenmekte olduğu görülmektedir. Oransal olarak bakıldığında en fazla istihdam artışı yüzde 5,2 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubundadır. Bu meslek grubundaki sayısal değişim beklentisi ise 720 kişiliktir.

Mersin ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Paketleme İşçisi, Beden İşçisi, Konfeksiyon İşçisi, Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı, İnşaat İşçisi, Şoför (Yolcu Taşıma), Beden İşçisi (İnşaat), El Ve Makine Dikişçisi (Genel), Paketleme İşçisi (Gıda) meslekleridir.

Gelecek dönem itibariyle istihdam azalışı beklenen ilk on meslek ise sırasıyla, Yıkama ve Ayıklama İşçisi (Meyve Sebze) (Elle), İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle), Temizlik Görevlisi, Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı, Forklift Operatörü, Profesyonel Sporcu, Betonarme Demircisi, Demir Doğramacı, Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı Ve Mermer Ebatlandırma İşçisidir.

GİRİŞ

Ekonomik anlamda ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile istikrarlı büyüme arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Ancak sanayileşmesini ve altyapısını tamamlamış, istikrarlı büyüme hedeflerine ulaşmış ülkelerin bile çözüm bulması gereken sorunların başında istihdamın genişletilmesi ve işsizliğin azaltılması gelmektedir. Bu sorunların etkileri gelişmiş veya gelişmekte olan tüm ülkelerde farklı düzeylerde de olsa sosyal sorunlara yol açabilmektedir. Bu nedenle ülkemizde ve dünyada istihdamı artırabilmek ve işsizlik sorunuyla mücadele etmek öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Sürecin etkin bir şekilde yürütülebilmesi ise işgücü piyasasının ihtiyaçlarının derinlemesine bir şekilde incelenmesini zorunlu kılmaktadır.

İstihdam konusunda, hem ulusal hem de yerel düzeyde etkin ve ihtiyaçların karşılanmasına yönelik adımların atılabilmesi için öncelikle işgücü piyasasındaki verilerin derlenmesine ve piyasayı tam anlamıyla yansıtan bir veri tabanına ihtiyaç vardır. Ülkemizde kamu istihdam hizmetlerini yürütmekte olan Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), bu amaca uygun olarak çalışmalar yapmakta olup, gerçekleştirdiği araştırma vasıtasıyla işverenlerin ihtiyaç, beklenti ve görüşlerine başvurmaktadır. Elde edilen veriler il düzeyinde derlenen arz verileri ile birlikte analize tabii tutularak rapor kitabı haline getirilmektedir. İŞKUR, işgücü piyasasının önemli bir paydaşı olarak talep tarafında yer alan işverenler ile arz tarafında yer alan işçileri bir araya getirme görevinin yanında, mesleki ve teknik eğitim ile istihdam arasında bağlantı kurmak gibi önemli bir işlevi üstlenmiş olan, işçi, işveren ve sosyal paydaşların bir araya geldiği ve yerel düzeyde istihdama yönelik kararların alındığı İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulunun da asil üyelerindendir.

İşverenlerin beklentilerini karşılayabilecek nitelikte işgücüne hızlı bir şekilde ulaşmasını sağlamak, buna bağlı olarak da işsizlerin daha vasıflı hale gelmesi için uygulanacak aktif işgücü programlarını belirlemek amacıyla hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporu, işgücü piyasasındaki mevcut durum ve ihtiyaçlara ilişkin olarak birçok veriye bir arada ulaşılmasını sağlamaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır.

Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının

yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

İşgücü piyasasında ihtiyaç duyulan meslekleri belirlemek ve bu mesleklerde istenen becerileri tespit etmek, temininde güçlük çekilen meslekleri belirlemek, gelecek dönem istihdam artış ve azalış eğilimlerini belirlemek amacıyla İŞKUR tarafından işyerlerine 03 Nisan-05 Mayıs 2017 tarihleri arasında İşyeri Bilgi Formu uygulanmıştır.

Mersin İşgücü Piyasası Araştırma Raporu iki temel bölüm ile sonuç kısmından oluşmaktadır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işsizlik oranları, işgücüne katılım oranları ve istihdam oranları gibi işgücü göstergeleri ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü özet bir analize tabi tutulmuştur. Bu bölümde ayrıca İŞKUR'a ait kayıtlı işsiz, açık işler, işe yerleştirmeler, kurs ve kursiyerler ile işsizlik ödeneği verileri ele alınarak ilin işgücü piyasası bir de İŞKUR verilerinin kullanımı yoluyla analize tabi tutulmuştur.

İkinci bölüm, İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarını analiz ederek Mersin işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir. Bu kapsamda hazırlana ikinci bölüm; işyerleri ve mevcut istihdam, açık iş verileri, temininde güçlük çekilen meslekler ve gelecek dönem istihdam eğilimleri alt başlıklarını içermektedir.

Sonuç bölümünde, Mersin işgücü piyasası arz ve talep yapıları birlikte ele alınmakta ve özellikle araştırmanın sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasası değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Araştırma Raporlarına **www.iskur.gov.tr** adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Başvuru

Başvuru, İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için internet üzerinden ya da Kurum İl Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaattır.

Şekil 1: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Başvuru Sayısı (2010-2016)

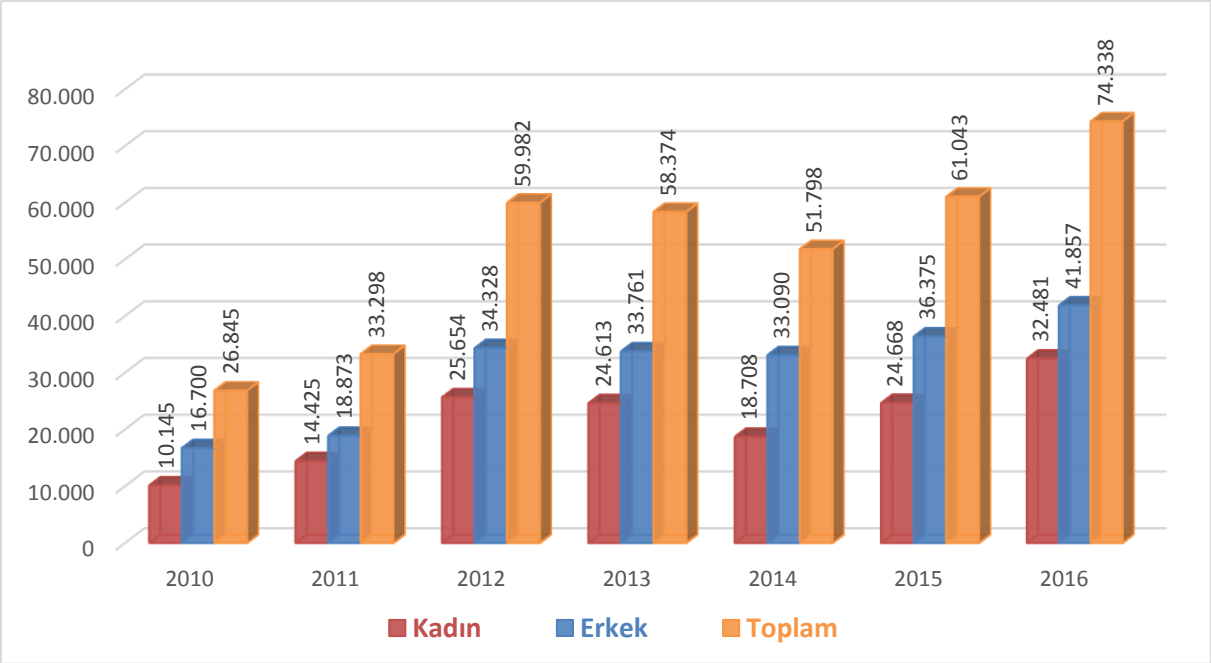

Kaynak: İŞKUR

Mersin ili için yıllar itibariyle başvuru sayılarına bakıldığında, 2013 ve 2014 yıllarındaki düşüşler dışında genel itibariyle artış olduğu gözlenmiştir. 2016 yılı itibariyle 32.481 kadın, 41.587 erkek olmak üzere toplam 74.338 başvuru ile en yüksek rakama ulaşılmıştır.

2010 yılında toplam başvuruların yüzde 37,8'i kadın yüzde 62,2'si erkek iken, 2016 yılı için bu oranlar kadınlar için yüzde 43,7 ile yükseliş gösterirken erkekler için bu oran yüzde 56,3'tür. Bu noktadan hareketle 2010 yılında kadın ve erkek başvuru oranları arasında makas çok açıkken, bu oranlar, uygulanan politikalar sonucu kadınların iş hayatına katılımının artması ile orantılı olarak 2016 yılında birbirine yaklaşmıştır.

Tablo 1: Mesleklere Göre Başvuru Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	5.605	10.296	15.901
Büro Memuru (Genel)	2.396	1.497	3.893
Beden İşçisi (Temizlik)	2.304	1.406	3.710
Satış Danışmanı	1.686	1.400	3.086
Temizlik Görevlisi	1.262	864	2.126
Sekreter	1.668	20	1.688
Büro İşçisi	1.159	406	1.565
Ön Muhasebeci	993	520	1.513
Şoför-Yük Taşıma	1	1.222	1.223
Garson (Servis Elemanı)	194	956	1.150

Kaynak: İŞKUR

2016 yılı itibariyle Mersin ilinde mesleklere göre başvuru sayıları içeren tablo incelendiğinde en yüksek başvurunun Beden İşçisi (Genel) mesleğinde olduğu görülmektedir. Bu meslekte 5.605 kadın ve 10.296 erkek olmak üzere toplam 15.901 kişi başvuru yapmıştır. Bu mesleğe yapılan başvurular toplam başvuruların yüzde 21,4'ünü oluşturmaktadır. Bu mesleği sırasıyla Büro Memuru (Genel), Beden İşçisi (Temizlik) gibi vasıf gerektirmeyen mesleklere yapılan başvurular takip etmektedir. İlk on meslek içinde yer alan diğer meslekler ise sırasıyla, Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Sekreter, Büro İşçisi, Ön Muhasebeci, Şoför-Yük Taşıma ve Garson (Servis Elemanı)'dır.

Mesleklere göre başvuru sayılarında, Beden İşçisi (Genel), Şoför-Yük Taşıma ve Garson (Servis Elemanı) meslekleri haricinde diğer yedi meslekte kadınların başvuru sayısının erkeklere oranla daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Mersin ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2016)

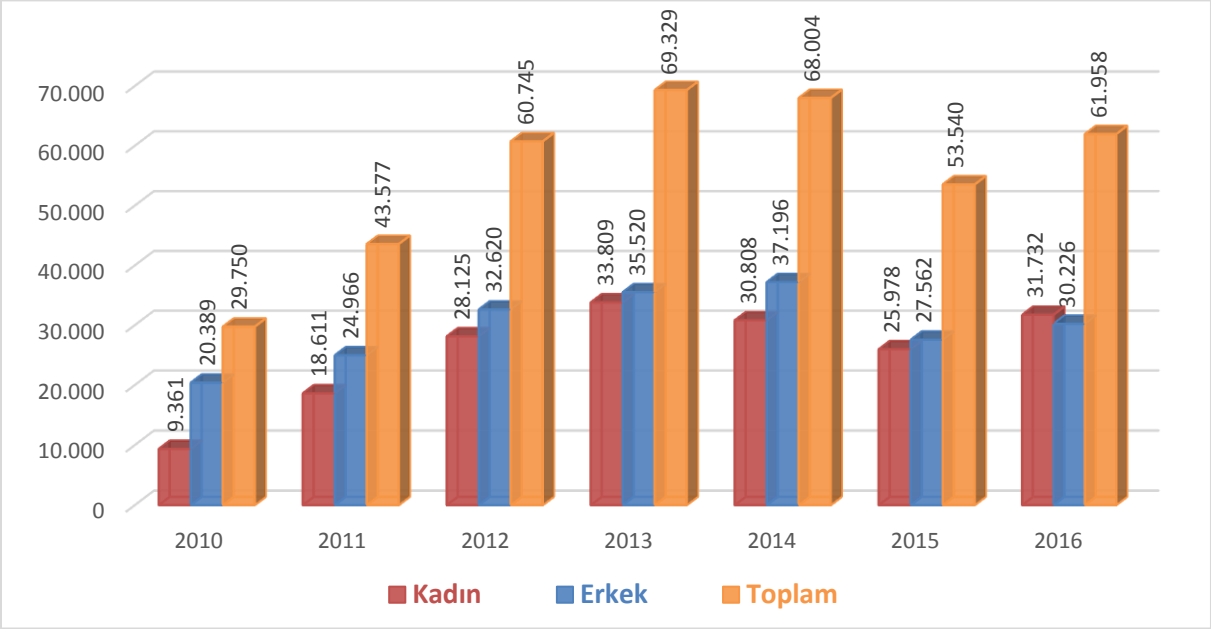

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Mersin ilinde İŞKUR'a kayıtlı 9.361 kadın, 20.389 erkek olmak üzere toplam 29.750 işsiz varken, 2016 yılında bu rakamlar, 31.732 kadın ve 30.226 erkek olmak üzere toplamda 61.958 ile iki katından fazlasına ulaşmıştır.

Yıllar itibariyle kayıtlı işsiz sayısının en yüksek olduğu yıl 2013 yılı olup, 33.809 kadın 35.520 erkek olmak üzere toplam rakam 69.329 olmuştur. 2010 yılında kadın kayıtlı işsiz sayısı ile erkek başvuran sayısı arasında ciddi anlamda fark bulunurken bu fark yıllar itibariyle azalmış ve 2016 yılında kadın kayıtlı işsiz sayısı erkek sayısının üzerine çıkmıştır.

Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının da baz alınması

yöntemine geçilmesidir. Bu gelişmenin, İŞKUR olarak işsizlere daha doğru ve etkin politika üretmek noktasında faydalı olacağı düşünülmektedir.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	4.801	5.530	10.331
Beden İşçisi (Temizlik)	2.631	1.108	3.739
Büro Memuru (Genel)	2.435	1.269	3.704
Satış Danışmanı	1.522	1.125	2.647
Temizlik Görevlisi	1.409	696	2.105
Sekreter	1.846	19	1.865
Büro İşçisi	1.395	301	1.696
Ön Muhasebeci	1.080	430	1.510
Reyon Görevlisi	531	544	1.075
Şoför-Yük Taşıma	1	1.005	1.006

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Mersin ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Mersin ilinde Kuruma kayıtlı 10.331 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Mersin ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının yüzde 16,7'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik), Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı, Temizlik Görevlisi, Sekreter, Büro İşçisi, Ön Muhasebeci, Reyon Görevlisi ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri takip etmiştir.

En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde, Beden İşçisi (Genel), Reyon Görevlisi ve Şoför-Yük Taşıma meslekleri dışında kalan diğer mesleklerde kadın işsiz sayısının daha yüksek olduğu görülmektedir. Tabloda dikkat çeken bir diğer husus ise Sekreter mesleğinde 19 erkek kayıtlı işsizin olması ile Şoför-Yük Taşıma mesleğinde 1 kadın kayıtlı işsizin yer almasıdır. Bu mesleklerde genel eğilime uygun olarak diğer cinsiyetten işsiz olması pek rastlanan bir durum değildir.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2016)

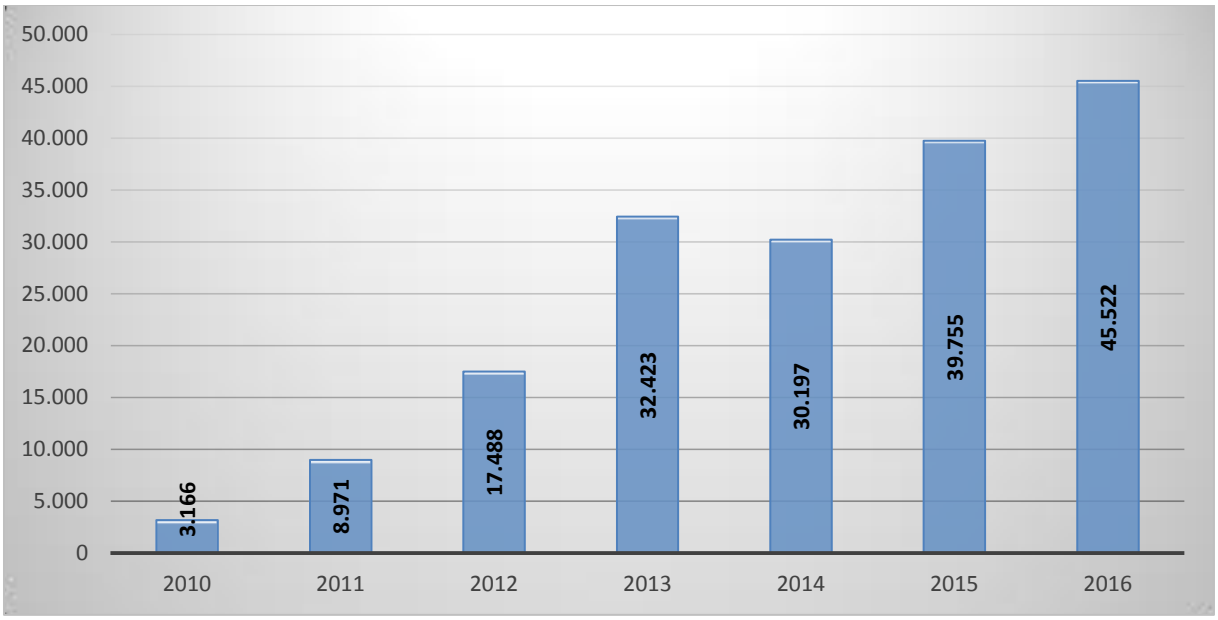

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR'a işverenler tarafından verilen işgücü taleplerinin yıllar itibariyle gelişimine bakıldığında, 2010 yılında alınan toplam açık iş sayısı 3.166 iken, 2016 yılında bu rakamın 45.522'ye ulaştığı görülmektedir. Açık iş rakamları 2013 yılında, bir önceki yıla oranla yaklaşık iki kat artış göstererek 32.423'e ulaşmıştır. 2014 yılında yaşanan düşüşün ardından tekrar yükseliş trendini yakalamıştır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2016)

Meslekler	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	27.240
Büro Memuru (Genel)	1.587
Satış Danışmanı	911
Reyon Görevlisi	775
Bilgisayar Operatörü	771
Bilgisayar İşletmeni	765
Beden İşçisi (Temizlik)	699
Temizlik Görevlisi	697
Garson (Servis Elemanı)	583
Ön Muhasebeci	566

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında Mersin İlinde 45.522 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Açık işler içinde, kayıtlı işsizlerde ve başvuru sayılarında olduğu gibi ilk sırada yine 27.240 açık işe ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 59,8 gibi oldukça yüksek bir oranını oluşturmaktadır. Bu mesleği sırasıyla, Büro Memuru (Genel), Satış Danışmanı, Reyon Görevlisi, Bilgisayar Operatörü, Bilgisayar İşletmeni, Beden İşçisi (Temizlik), Temizlik GörevlisiGarson Servis Elemanı ve Ön Muhasebeci meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşgücü piyasasının arz ve talep yönlü olduğu düşünüldüğünde işgücü talebinin artması ile daha fazla bireyin işe yerleşmesi doğal bir sonuçtur. Bu nedenle işe yerleştirme sayılarının artması için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu unutulamamalıdır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2016)

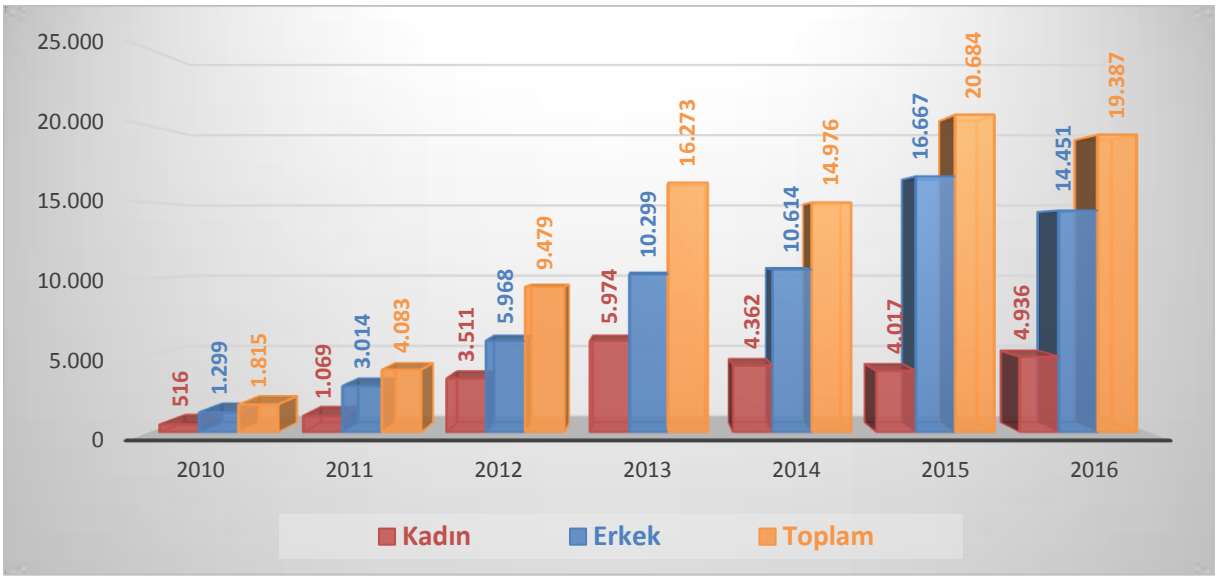

Kaynak: İŞKUR

Yıllar itibariyle cinsiyete göre işe yerleştirme sayıları incelendiğinde, 2010 yılındaki 1.815 rakamından, 2016 yılı itibariyle 19.387 rakamına ulaşılmıştır. 2014 yılında gerçekleşen 14.976 kişilik işe yerleştirme sayısı ile bir düşüş görülmekle birlikte genel itibariyle yedi yıllık periyotta on kattan fazla bir artış göze çarpmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2014 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir düşüş yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilemektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

İşe yerleştirmeler oransal olarak değerlendirildiğinde ise 2010 yılında toplam işe yerleştirilenlerin yüzde 28,4'ü kadın yüzde 71,6'sı erkek iken, 2016 yılında bu oranlar sırasıyla yüzde 25,5 kadın ve yüzde 74,5 erkek olarak gerçekleşmiştir. Oransal olarak çok büyük bir değişim görülmemekle birlikte kadınların işe yerleştirme sayısı artmış olsa da oransal olarak erkeklere karşı gerilediği göze çarpmaktadır. Kadınların oransal anlamda işe yerleştirmelerinin en yüksek olduğu yıl yüzde 37 ile 2012 yılı olmuştur. Erkekler için ise 2015 yılında gerçekleşen yüzde 80,6 oranı ile en yüksek yerleştirme oranına ulaştığı görülmektedir.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2016)

Meslekler	Kadın	Erkek	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	2.000	10.329	12.329
Bilgisayar Operatörü	538	213	751
Bilgisayar İşletmeni	516	225	741
Beden İşçisi (Temizlik)	266	431	697
Elektrikçi (Genel)	-	386	386
Temizlik Görevlisi	105	222	327
Büro Memuru (Genel)	169	148	317
Beden İşçisi (İnşaat)	2	299	301
Satış Danışmanı	97	118	215
Garson (Servis Elemanı)	65	136	201

Kaynak: İŞKUR

Mersin ilinde mesleklere göre işe yerleştirme verilerine bakıldığında en yüksek işe yerleştirmenin 12.329 ile Beden İşçisi (Genel) gibi vasıf gerektirmeyen bir meslekte olduğu görülmektedir. Bu meslekte işe yerleştirilenlerin oranı tüm işe yerleştirilenlerin yüzde 63,6'sını oluşturmaktadır.

Bu mesleği sırasıyla Bilgisayar Operatörü, Bilgisayar İşletmeni, Beden İşçisi (Temizlik) ve Elektrikçi (Genel) meslekleri izlemektedir. İlk onu tamamlayan diğer meslekler ise Temizlik Görevlisi, Büro Memuru (Genel), Beden İşçisi (İnşaat), Satış Danışmanı ve Garson (Servis Elemanı) meslekleridir.

Kadın ve erkeklerin meslekler içerisinde en fazla işe yerleştirildiği mesleklere bakıldığında, her ikisi için de en yüksek mesleğin Beden İşçisi (Genel) olduğu görülmektedir. Bu meslek dışında kadınların en yüksek işe yerleştirme sayısına sahip olduğu meslekler Bilgisayar Operatörü ve Bilgisayar İşletmeni meslekleridir. Erkeklerde ise en yüksek işe yerleştirme sayısına sahip olunan meslekler, Beden İşçisi (Temizlik) ve Elektrikçi (Genel) meslekleridir.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkân vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5: Mesleki Eğitim Kurs ve Kursiyer Sayıları (2010-2016)

MEK				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	196	1.563	1.702	3.265
2011	305	2.177	2.749	4.926
2012	405	4.338	3.609	7.947
2013	177	2.118	1.537	3.655
2014	93	971	600	1.571
2015	142	1.495	822	2.317
2016	146	2.108	403	2.511

Kaynak: İŞKUR

İŞKUR tarafından düzenlenen mesleki eğitim kursu ve katılımcı sayılarını içeren tablo incelendiğinde en fazla 2012 yılında kurs düzenlendiği ve en fazla katılımcı sayısına aynı yıl itibariyle ulaşıldığı görülmektedir. 2012 yılında düzenlenen 405 adet kursa 4.338'i kadın 3.609'u erkek olmak üzere 7.947 kişi katılmıştır. 2016 yılında ise düzenlenen 146 adet kursa 2.108 kadın 403 erkek olmak üzere toplam 2.511 kişi katılım göstermiştir. Yıllar itibariyle gerek kurs sayısı gerekse katılımcı sayısında görülen düşüşün sebebi, kurumun İşbaşı Eğitim Programları ve Toplum Yararına Programlara ağırlık vermesinden kaynaklanmadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırarak işsizlik probleminin çözülmesini hedefleyen programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Kursa katılan bireylerin cinsiyetleri incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır.

Tablo 6: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı	İşletmeci	Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı
Organik Tarım Ürünler Üreticisi	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Düz Dikiş Makineci
Düz Dikiş Makineci	Süs Bitkileri Yetiştiricisi	Organik Tarım Ürünler Üreticisi
Saç Bakım Ve Yapımcısı	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Saç Bakım Ve Yapımcısı
El Nakışçısı	Ceviz Yetiştiricisi	Hasta Ve Yaşlı Refakatçisi
Hasta Ve Yaşlı Refakatçisi	Lojistik Elemanı	El Nakışçısı
Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı	Ev Tipi Klima Sistemleri Teknik Elemanı	Dokuma Konfeksiyon Makineci
Dokuma Konfeksiyon Makineci	Limon Yetiştiricisi	Mantar Yetiştiricisi
Yöresel Kilim Dokuyucusu	Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı
Mantar Yetiştiricisi	Mantar Yetiştiricisi	Yöresel Kilim Dokuyucusu

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı, Düz Dikiş Makineci, Organik Tarım Ürünler Üreticisi, Saç Bakım ve Yapımcısı Hasta ve Yaşlı Refakatçisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Kadın Üst Giysileri Dikim Elemanı, Organik Tarım Ürünler Üreticisi, Düz Dikiş Makineci, Saç Bakım ve Yapımcısı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla İşletmeci, Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik), Süs bitkileri Yetiştiricisi, Çoban/Sürü Yönetim Elemanı(Küçükbaş Hayvan) mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Kursların bu kadar çeşitli ve özellikli mesleklerde düzenleniyor olması, Bakanlığın ve kurumun, diğer bakanlık ve kurumlarla yapmış olduğu protokollere istinaden gerçekleştirilmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 7: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

İEP				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	46	45	7	52
2011	287	182	665	847
2012	682	578	914	1.492
2013	831	717	761	1.478
2014	645	489	441	930
2015	2349	1.694	1.823	3.517
2016	3036	2.581	2.528	5.109

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olunamamasının yanında yeterli iş tecrübesine sahip olunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin arttırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2016 yılında düzenlenen toplam kurs sayısı 2010 yılına göre 66 kat artmıştır. Bu durum İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

2016 yılında bin 3036 program düzenlenmiş olup toplam 5109 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 50,5'i kadınlardan yüzde 49,5'i erkeklerden oluşmaktadır. Artış eğiliminde olan işgücü eğitim programından 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 45,3 oranında daha fazla kişi faydalanmıştır.

Tablo 8: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Büro Memuru (Genel)	Reyon Görevlisi	Reyon Görevlisi
Ön Muhasebeci	Satış Danışmanı	Büro Memuru (Genel)
Reyon Görevlisi	Büro Memuru (Genel)	Satış Danışmanı
Satış Danışmanı	Paketleme İşçisi (Gıda)	Ön Muhasebeci
Sekreter	Ön Muhasebeci	Paketleme İşçisi (Gıda)
Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Paketleme İşçisi (Gıda)	Garson (Servis Elemanı)	Sekreter
Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	Diğer Camcılar	Paketleme İşçisi
Muhasebe Meslek Elemanı	Paketleme İşçisi	Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi
Aşçı Yardımcısı	Depo Görevlisi (Gıda)	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İŞKUR

2016 yılında en fazla Reyon Görevlisi, Büro Memuru(Genel), Satış Danışmanı, Ön Muhasebeci, Paketleme İşçisi (Gıda) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Büro Memuru (Genel) mesleğinde program düzenlenmiştir. Bu mesleği sırasıyla; Ön Muhasebeci, Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı meslekleri takip etmektedir. Erkeklerde ise en fazla Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı, Büro Memuru(Genel) mesleklerinde program düzenlenmiştir. Gerek kadın, gerekse erkekler açısından en fazla işbaşı eğitim programı düzenlenen meslekler farklılık göstermektedir.

Tablo 9: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2016)

GEP				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2014	22	308	329	637
2015	47	715	565	1.280
2016	70	927	1.007	1.934

Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2016 yılında 70 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. Bu programlardan faydalananların yüzde 52'si kadın, yüzde 48'i erkektir. Yıllar itibariyle düzenlenen girişimcilik eğitim programında artış gözlenmiştir.

Tablo 10: Toplum Yararına Programlar (Kurs ve Kursiyer Sayıları) (2010-2016)

TYP				
Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	36	239	567	806
2011	80	780	1.182	1.962
2012	104	3.197	3.183	6.380
2013	71	1.999	1.727	3.726
2014	67	2.599	1.671	4.270
2015	136	6.110	5.198	11.308
2016	50	1.346	1.125	2.471

Kaynak: İŞKUR

Toplum Yararına Programlar; işsizliğin yoğun olduğu dönemlerde toplum yararına bir iş ya da hizmetin gerçekleştirilmesi yoluyla özellikle istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve geçici gelir desteği sağlamak gayesiyle uygulanmaktadır. Mersin ilinde 2015 yılında toplum yararına programlara katılanların sayısında ciddi bir artış meydana gelmiştir. 2015 yılında bu programlara katılanların sayısı 11.308 kişidir. 2016 yılından toplam 50 kurs açılmış olup bu programlara 1346 kadın, 1125 erkek olmak üzere toplamda 2471 kişi katılmıştır. Toplum yararına programlar en fazla MEB Bakım ve Onarım Temizlik ve Çevre Temizliği işlerinde düzenlenmiştir.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Tablo 11: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2016)

Yıllar	Başvuru Sayısı	Hak Eden Sayısı
2010	6.640	5.184
2011	5.899	4.730
2012	7.941	5.934
2013	9.204	6.570
2014	16.274	9.332
2015	19.343	9.710
2016	26.846	12.130

Kaynak: İŞKUR

Mersin ilinde 2016 yılında toplam 26.846 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 12.130'u işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. Buna göre başvuranların yüzde 45'i ödenek almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuranların sayısı 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 47,7 oranında artmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2016 yılında 2015 yılına göre yüzde 25 oranında artış göstermiştir.

Tablo 12'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 12: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2016)

Meslekler	İÖ Hakeden Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	2.007
Satış Danışmanı	559
Büro Memuru (Genel)	484
Beden İşçisi (Temizlik)	417
Şoför-Yük Taşıma	365
Ön Muhasebeci	343
Temizlik Görevlisi	247
Sekreter	217
Büro İşçisi	199
Aşçı	196

Kaynak: İŞKUR

Mesleklere göre işsizlik ödeneği hak edenlerin sayısı değerlendirmeye tabii tutulduğunda birçok veride olduğu gibi Beden İşçisi (Genel) mesleği burada da ilk sırada yer almaktadır. 2016 yılında Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 2.007 kişi işsizlik ödeneği almayı hak etmiştir. Bu rakam toplam işsizlik ödeneğini almaya hak edenlerin yüzde 16,5'ine denk gelmektedir. Bu mesleği takiben sırasıyla 559 kişiyle Satış Danışmanı, 484 kişi ile Büro Memuru (Genel), 417 kişi ile Beden İşçisi (Temizlik) ve 365 kişi ile Şoför-Yük Taşıma meslekleri izlemektedir. Ayrıca Ön Muhasebeci, Temizlik Görevlisi, Sekreter, Büro İşçisi ve Aşçı mesleklerinden işsizlik ödeneği almaya hak kazananlar ilk on sırayı tamamlamaktadır. Tablo 12'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik ve vasıf gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumunun olduğu görülmektedir. Bu durum da meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmenin yanında istihdamın büyük kısmında vasıfsız kişilerin yer aldığı sonucuna varmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 3 Nisan – 5 Mayıs 2017 tarihleri arasında Türkiye genelinde 90 bin 749 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2018 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Mersin ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Mersin ilinde 1826 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 98.292 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Mersin ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 13'de Mersin ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 13: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	423
İnşaat	372
İmalat	323
Ulaştırma ve Depolama	285
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	94
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	75
Eğitim	67
İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	49
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	48
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	25
Diğer Hizmet Faaliyetleri	23
Bilgi ve İletişim	16
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	6
Gayrimenkul Faaliyetleri	6
Finans Ve Sigorta Faaliyetleri	5
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	5
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	4
Genel Toplam	**1.826**

Kaynak: İPA 2017

İşyerlerinin sektörel dağılımı açısından Mersin ilinde öne çıkan dört sektör bulunmaktadır. Bu sektörler sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat, İmalat ile Ulaştırma ve Depolama sektörleridir. Bu dört sektörde yer alan işyerlerinin sayısı çalışma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 76,8'ine ulaşmaktadır. Bir başka ifade ile çalışma kapsamına giren her 4 işyerinden üçü bu sektörlerden birinde yer almaktadır.

Sıralamanın ilk sırasında yer alan Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe 423 işyeri bulunmakta olup, bu rakam çalışma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 23,2'sine denk gelmektedir. Bu oran yüzde 19 olan Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır. Sıralamanın ikinci sırasında yer alan İnşaat sektöründe ise 372 işyeri bulunmaktadır. Bu rakam çalışma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 20,4'üne den gelmekte olup, bu oran yüzde 17,8 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Buna karşılık olarak Mersin İlinde en az işyerinin Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörde çalışma kapsamında sadece 4 işyeri bulunmaktadır. Ayrıca Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe 5'er işyeri bulunmaktadır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

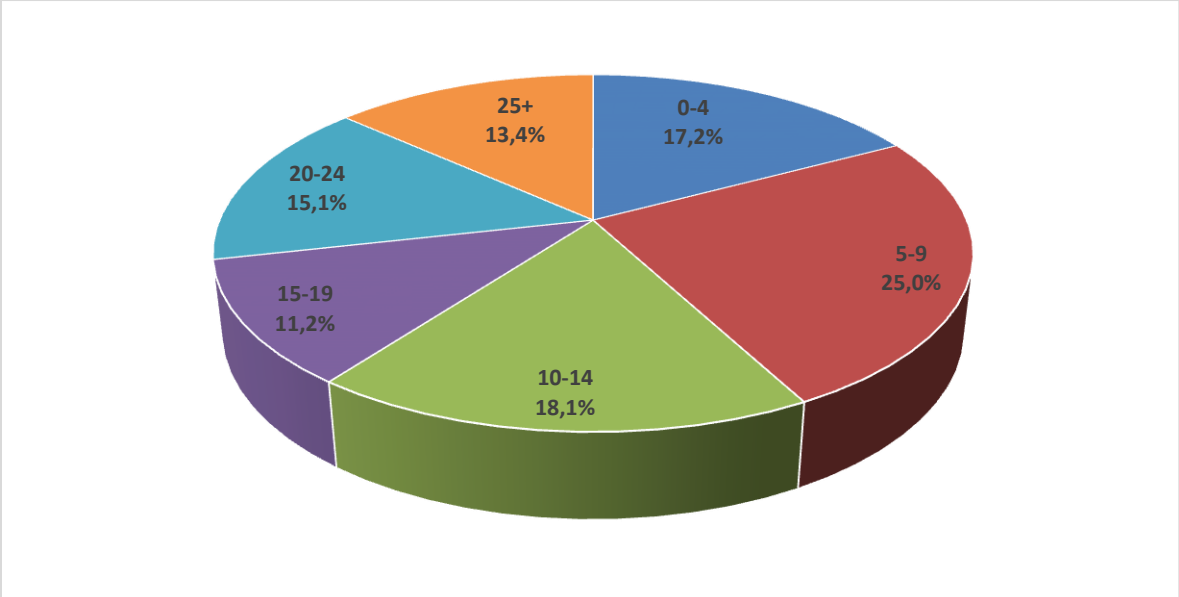

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 17,2'si 0-4 yaş arasında, yüzde 25'i ise 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 18,1'dir. Söz konusu veriler ışığında İşyerlerinin yarıya yakınının 0-9 yaş aralığında genç işyerleri olduğu söylenebilir. 25 yaş ve üzeri işyerlerinin oranı ise yüzde 13,4'tür. Bu açıdan bakıldığında Mersin ilinde 25 yaş ve üzerinde bulunan köklü işyeri sayısının az olduğu söylenebilir.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Dağılımı

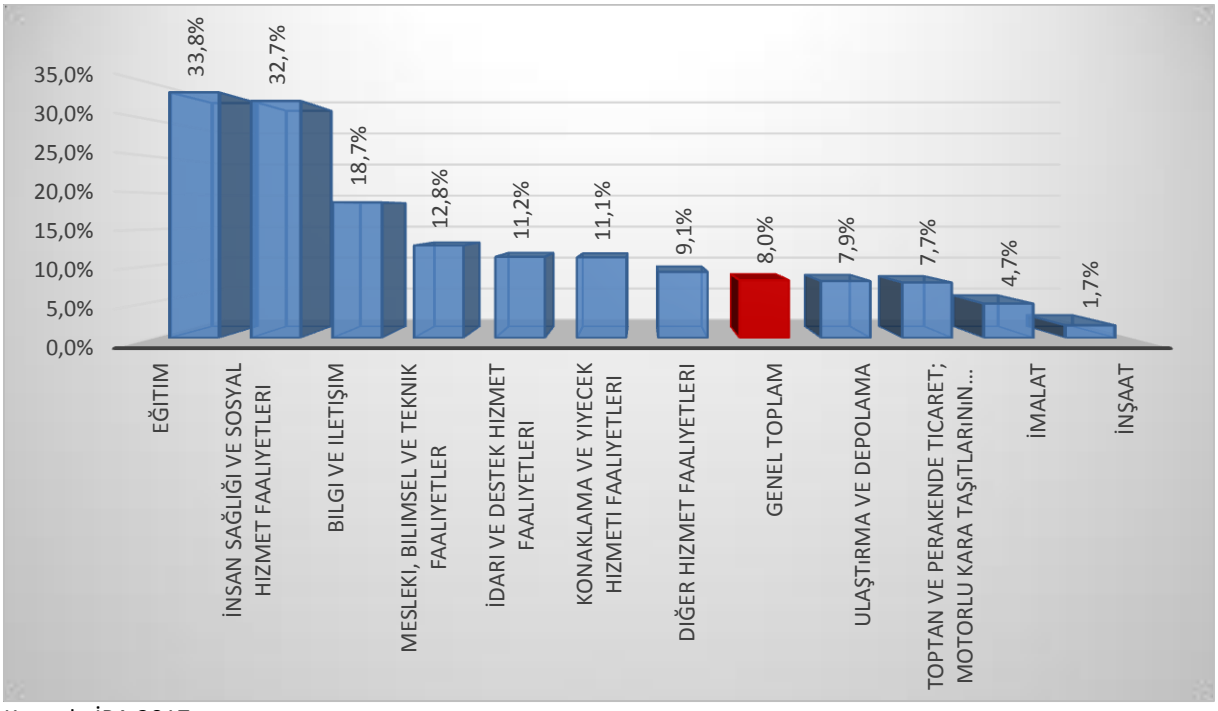

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde part-time çalışma oranının en yüksek olduğu sektör yüzde 33,8 ile Eğitim sektörüdür. Bu sektörü yüzde 32,7 oranı ile İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Mersin genelinde part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 8'dir. Bunun dışında Bilgi ve İletişim sektörü, Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri de genel ortalamanın üzerinde part-time çalışana sahiptir.

En düşük orana sahip sektör yüzde 1,7 ile İnşaat sektörüdür. Bu sektörü yüzde 4,7 oranı ile İmalat sektörü takip etmektedir. Söz konusu veriler ışığında ortaya çıkan durum sektörlerin genel durumları göz önünde bulundurulduğunda oldukça makul bir sonuçtur.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 3'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

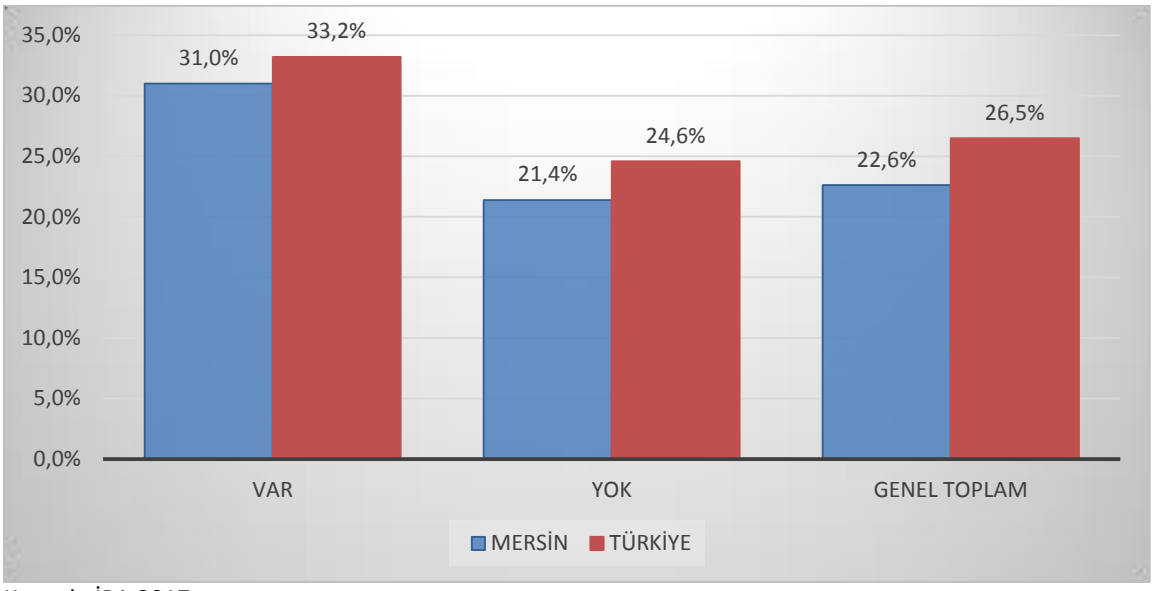

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,5'ini kadınlar oluşturmaktayken Mersin ilinde bu oran yüzde 22,6 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Mersin ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 31 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 21,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33,2 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,6'da kalmıştır.

Bu noktadan hareketle Mersin ilinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışan oranı, bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerine göre daha fazladır. Türkiye geneli için de aynı olan bu durumda, part-time çalışmanın kadın istihdamını olumlu şekilde etkilediği söylenebilir.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

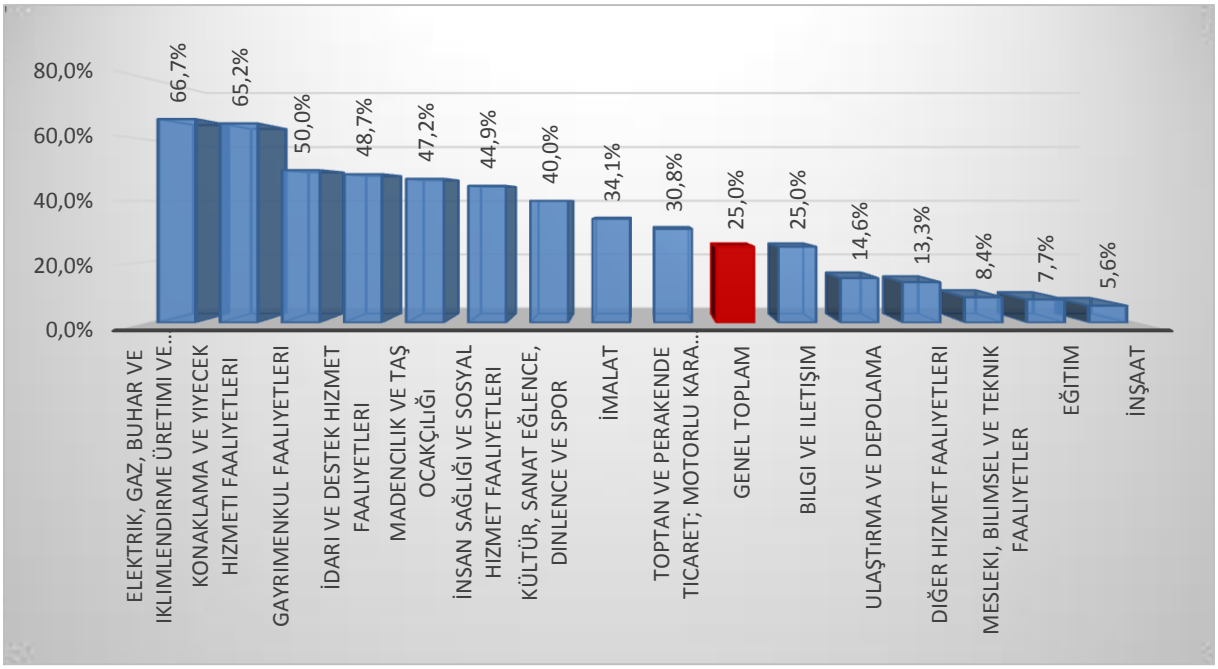

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde işyerlerinin yüzde 25'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 25,7'dir. Mersin ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 66,7'sinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. İnşaat ve Eğitim sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektörler olmuştur. İnşaat sektörü için bu oran yüzde 5,6 iken Eğitim Sektör için 7,7'dir.

İnşaat sektöründe vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir. Eğitim sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni ise çalışma saatlerinin düzenli olması gerektiğinden kaynaklanmaktadır.

Mersin ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörlerden birkaçı; Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri, İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleridir.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

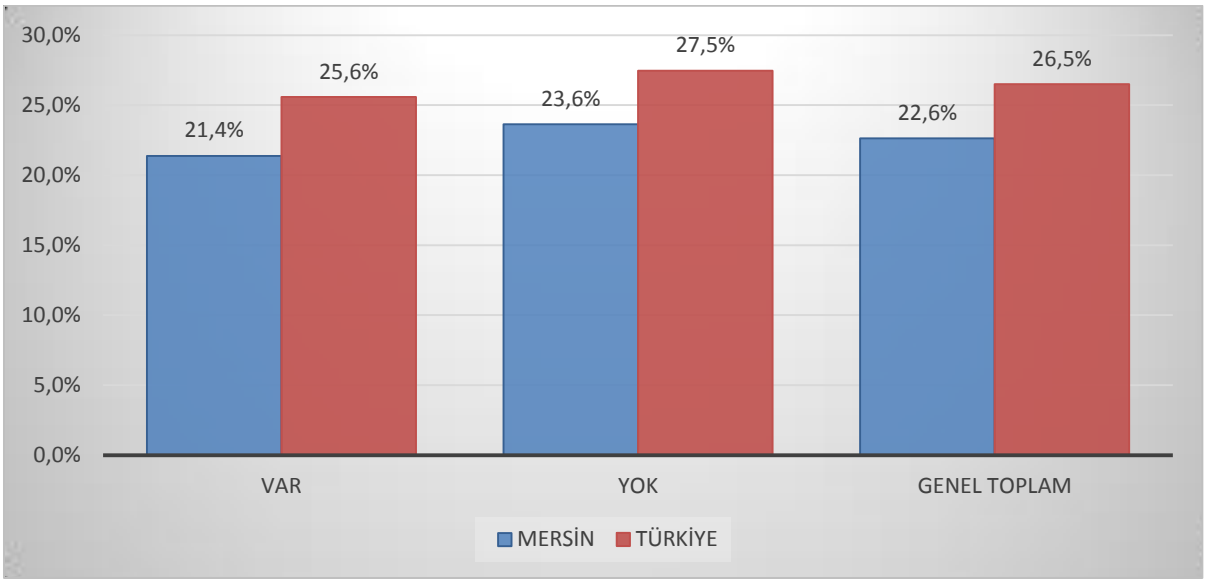

Kaynak: İPA 2017

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklenen bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 5'de söz konusu eğilime uygun bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha düşüktür. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 21,4'ü kadın, yüzde 78,6'sı ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 23,6'dır. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,9 puan bir farkla fazladır. Mersin ilinde ulaşılan veriler de Türkiye geneli oranlara uygun bir seyir izlemektedir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

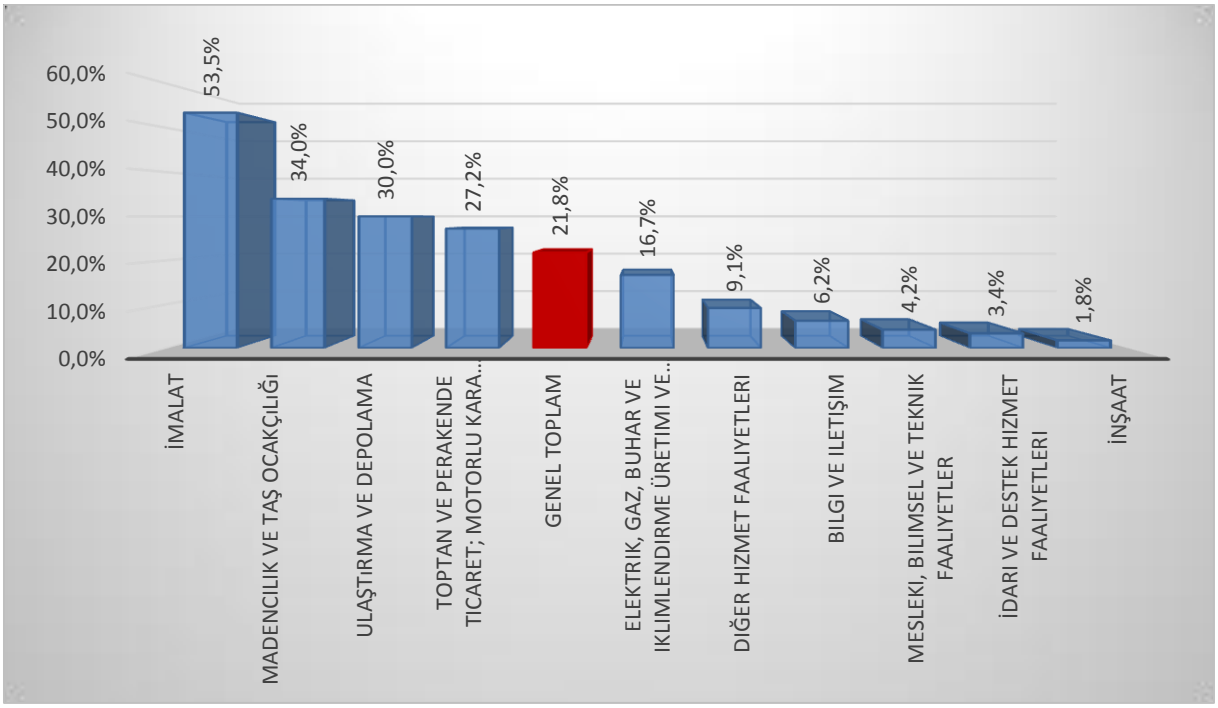

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde 18 sektörden 10 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. En fazla ihracat yapan sektör, yüzde 53,5 ile imalat sektörü olmuştur. Bu sektörü sırasıyla; yüzde 34 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı, yüzde 30 ile Ulaştırma ve Depolama, yüzde 27,2 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü takip etmektedir. Bu sektörler, ihracat yapma oranı anlamında Mersin ili ortalaması olan yüzde 21,8'in üzerindedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 24,1'i ihracat yapmakta ve Mersin ilinde olduğu gibi ilk iki sektör olarak yüzde 55,2 ile İmalat ve yüzde 30,3 ile de Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

En az ihracat yapan sektörlere bakıldığında; yüzde 1,8 ile inşaat sektöründe ve yüzde 3,4 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektöründe en az ihracatın yapıldığı görülmektedir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

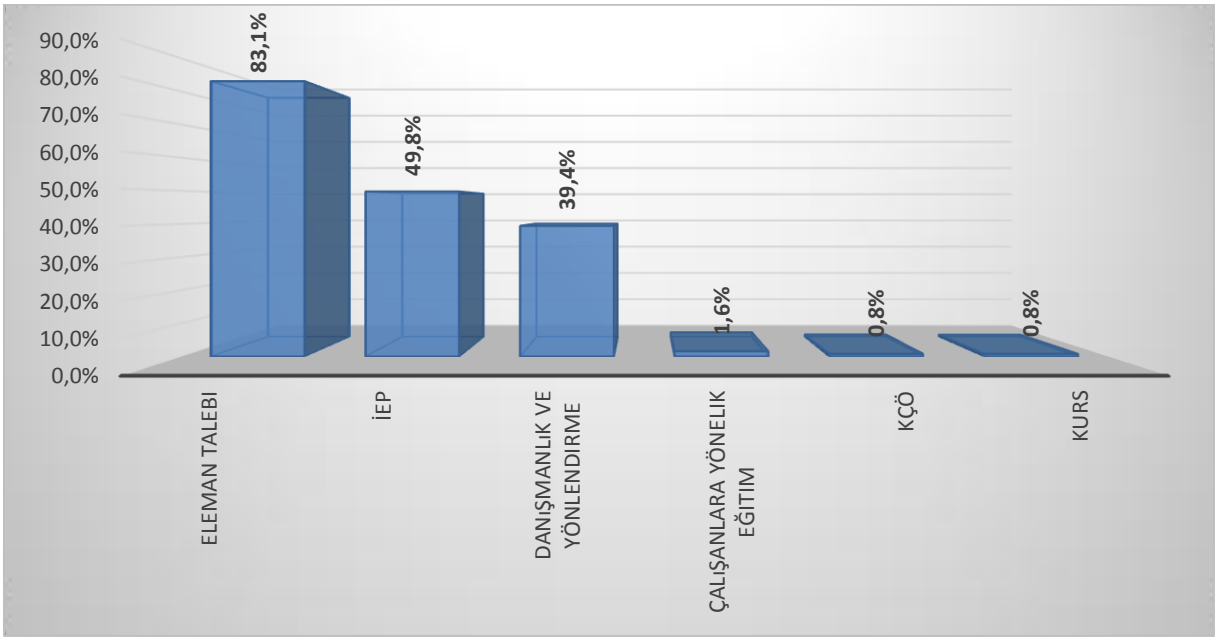

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 61'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 55,4 olarak gerçekleşmekte olup, Mersin ili ortalamasının Türkiye ortalamasının üstünde bulunduğu görülmektedir.

Mersin ilinde en fazla faydalanılan hizmet Eleman Talebi olmuştur. Çalışma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 83,1'inin bu konuda İŞKUR ile iletişime geçtiği ve bu hizmetten faydalandığı görülmektedir. Ardından gelen hizmet ise yüzde 49,8 ile İşbaşı Eğitim Programları (İEP)'tir. İŞKUR hizmetleri arasında Danışmanlık ve Yönlendirme ise yüzde 39,4 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Şekil 12: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

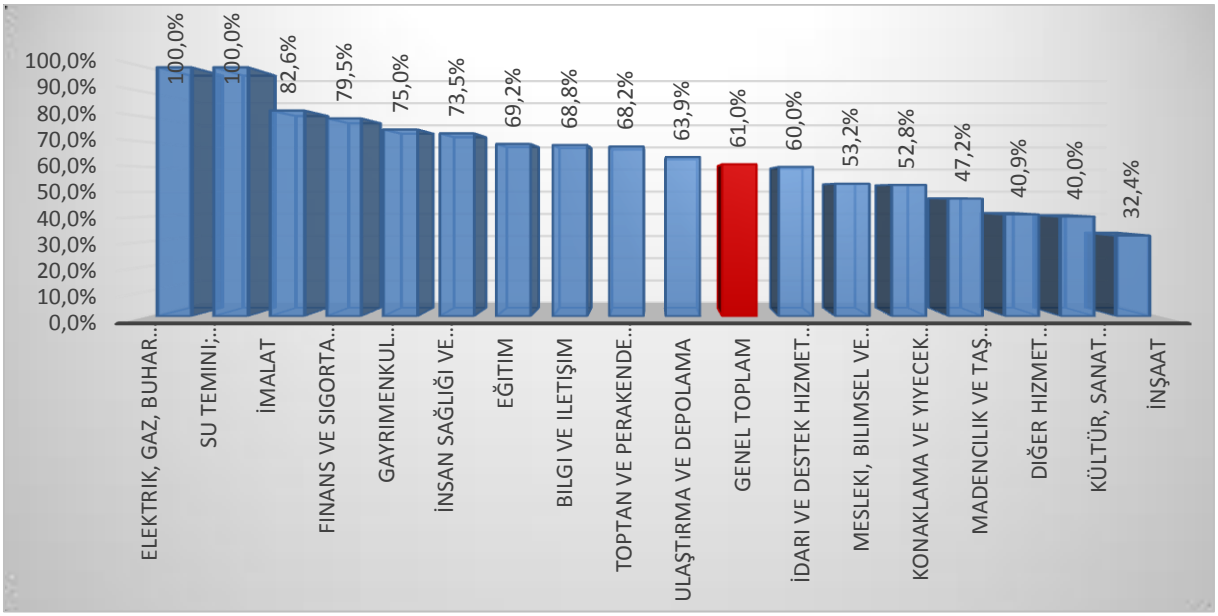

Kaynak: İPA 2017

Şekil 8'de ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında incelenmiştir. Mersin ili genelinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 61'dir. Sektörel bazda ise İŞKUR hizmetlerinden en fazla faydalanan sektörler, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörleri olmuştur. Ancak bu veri değerlendirilirken, bu sektörlerde yer alan işyeri sayılarının düşük olduğu gözden kaçırılmamalıdır.

İlin lokomotif sektörlerinden olan İmalat sektörü için bu oran yüzde 82,6, Toptan ve Perakende Ticaret için yüzde 68,2, Ulaştırma ve Depolama için 63,9 ve İnşaat sektörü için yüzde 32,4 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve Yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	0,4%	36,0%	84,8%	47,7%	0,4%	1,1%
İmalat	1,1%	46,4%	93,5%	49,0%	1,2%	1,1%
Ulaştırma ve Depolama	1,7%	44,1%	76,5%	57,0%	-	1,1%
İnşaat	4,6%	35,3%	78,4%	38,0%	0,8%	-
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	-	29,4%	75,8%	44,7%	-	-
Eğitim	2,2%	31,2%	77,8%	68,8%	-	-
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	5,2%	21,0%	76,5%	42,0%	2,5%	-
İnsan sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	5,6%	44,4%	77,8%	80,6%	-	-
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	-	31,9%	72,0%	47,9%	-	-
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	-	26,3%	72,9%	35,6%	18,6%	8,5%
Bilgi ve İletişim	-	27,2%	90,9%	27,4%	9,1%	-
Diğer Hizmet Faaliyetleri	-	44,2%	100,0%	66,5%	-	-
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	-	66,7%	100,0%	83,3%	-	-
Gayrimenkul Faaliyetleri	-	100,0%	33,3%	-	-	-
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	-	50,5%	75,3%	50,5%	-	-
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	-	66,7%	66,7%	33,3%	-	-
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	-	100,0%	50,0%	-	-	-
Genel Toplam	**1,6%**	**39,4%**	**83,1%**	**49,8%**	**0,8%**	**0,8%**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlerin kendi içerisinde İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun karşılığı tablo 14'de yer almaktadır. Tabloda tüm sektörler için detaylı veriler bulunmakla beraber ilde en çok işyeri ve çalışan sayılarına sahip sektörler için değerlendirme yapmak daha anlamlı olacaktır.

Toptan ve Perakende Ticaret sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 84,8'i Eleman Talebi hizmetinden, yüzde 47,7'si İEP'ten ve yüzde 36'sı Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetlerinden faydalanmışlardır.

İnşaat sektöründe bu oranlar yüzde 78,4 Eleman Talebi , yüzde 38'i İEP ve yüzde 35,3'ü Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetleri şeklinde sıralanmıştır.

İmalat sektöründeki İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yüzde 93,5'i Eleman Talebi hizmetinden, yüzde 49'u İEP'ten ve yüzde 46,4'ü Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetlerinden faydalanmışlardır.

Ulaştırma ve Depolama sektöründe bu oranlar yüzde 76,5 Eleman Talebi , yüzde 57 İEP ve yüzde 44,1 Danışmanlık ve Yönlendirme hizmetleri şeklinde sıralanmıştır.

En çok işyeri ve çalışan sayılarına sahip olan bu 4 sektörün İŞKUR'dan yoğun şekilde eleman talebinde bulunarak personel ihtiyacını karşılamaya çalıştığı söylenebilir.

Şekil 13'de ise işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumlarına göre işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları Mersin ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 13: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Özellikleri

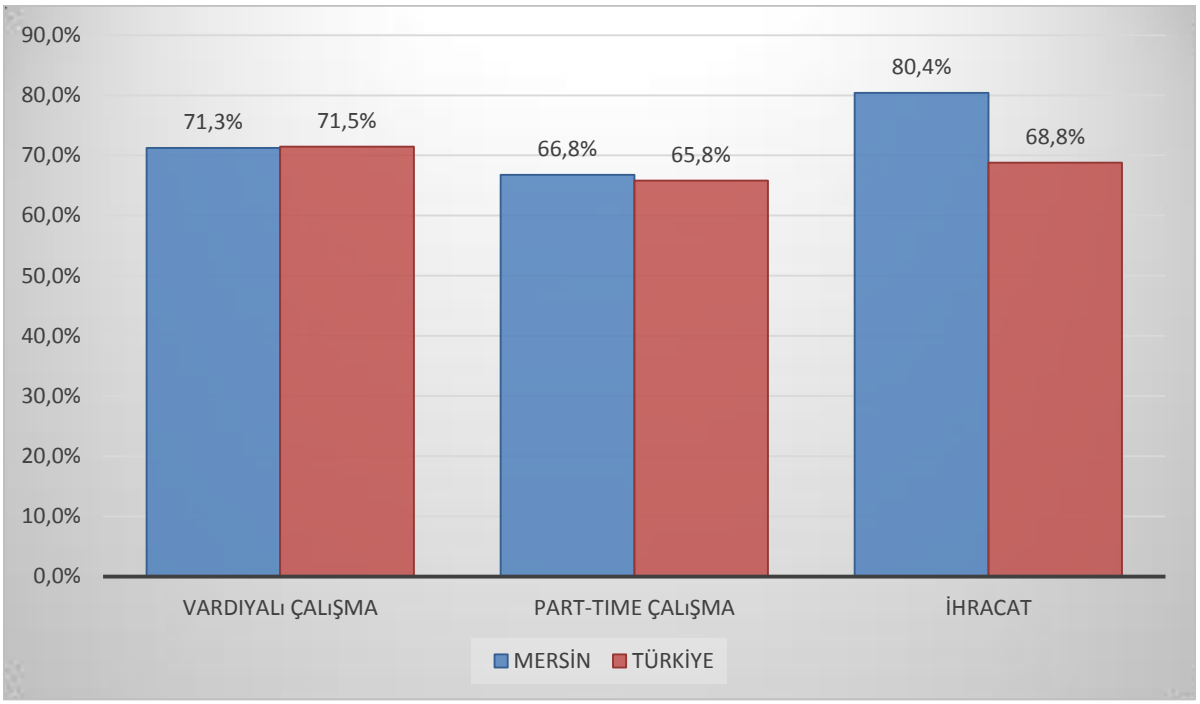

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin yüzde 71,5'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır. Mersin ilinde ise bu oran yüzde 71,3 ile Türkiye ortalamasına oldukça yakın bir şekilde gerçekleşmiştir.

Part-time çalışma yapan işyerleri için ise bu oran Mersin ilinde yüzde 66,8 ile Türkiye ortalaması olan 65,8'in üstünde gerçekleşmiştir.

İhracat yapan işyerlerinde ise Mersin ili ile Türkiye ortalaması arasındaki fark daha belirgin bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Türkiye genelinde ihracat yapan işyerlerinin yüzde 68,8'i İŞKUR hizmetlerinden yararlanmakta iken Mersin ilinde ihracat yapan işyerlerinin yüzde 80,4'ü İŞKUR hizmetlerinden yararlanmaktadır.

Mevcut İstihdam

Mersin ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Mersin ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 98.292 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bazında ele alındığında ise toplam çalışanların 76.059 çalışan erkeklerden, 22.234 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 15: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	4.788	21.454	26.242
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	6.383	15.724	22.107
Ulaştırma ve Depolama	1.201	9.865	11.066
İnşaat	735	9.242	9.977
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	1.640	6.513	8.154
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1.140	2.849	3.989
Eğitim	2.110	1.627	3.737
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	2.160	1.380	3.540
Bilgi ve İletişim	875	1.082	1.957
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	77	1.553	1.631
Diğer Hizmet Faaliyetleri	626	954	1.580
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	61	1.345	1.406
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	309	1.033	1.342
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	36	1.083	1.119
Gayrimenkul Faaliyetleri	18	181	199
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor	19	123	142
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	54	52	105
Genel Toplam	**22.234**	**76.059**	**98.292**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre dağılıma bakıldığında ise; Mersin ilinde çalışanların önemli bir bölümünün İmalat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinde istihdam edildiği görülmektedir. İmalat sektöründe 4.788 kadın, 21.454 erkek olmak üzere toplam 26.242 çalışan bulunmaktadır. Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ise 6.383 kadın, 15.724 erkek olmak üzere toplam 22.107 çalışan bulunmaktadır.

Bu sektörleri sırasıyla toplam 11.066 çalışan sayısı ile Ulaştırma ve Depolama sektörü ile toplam 9.977 çalışan sayısı ile İnşaat sektörü takip etmektedir. Bu dört sektörün çalışan sayısı, toplam çalışanların yüzde 70,6'sı gibi büyük bir kısmını oluşturmaktadır.

İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ve Eğitim sektöründe istihdam edilen kadın çalışan sayısı erkeklerden fazladır. İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektöründe çalışanların yüzde 61'i kadınlardan oluşmaktadır. Eğitim sektöründe de benzer şekilde kadın çalışanların oranı yüzde 56,5 olarak tespit edilmiştir.

Şekil 14: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

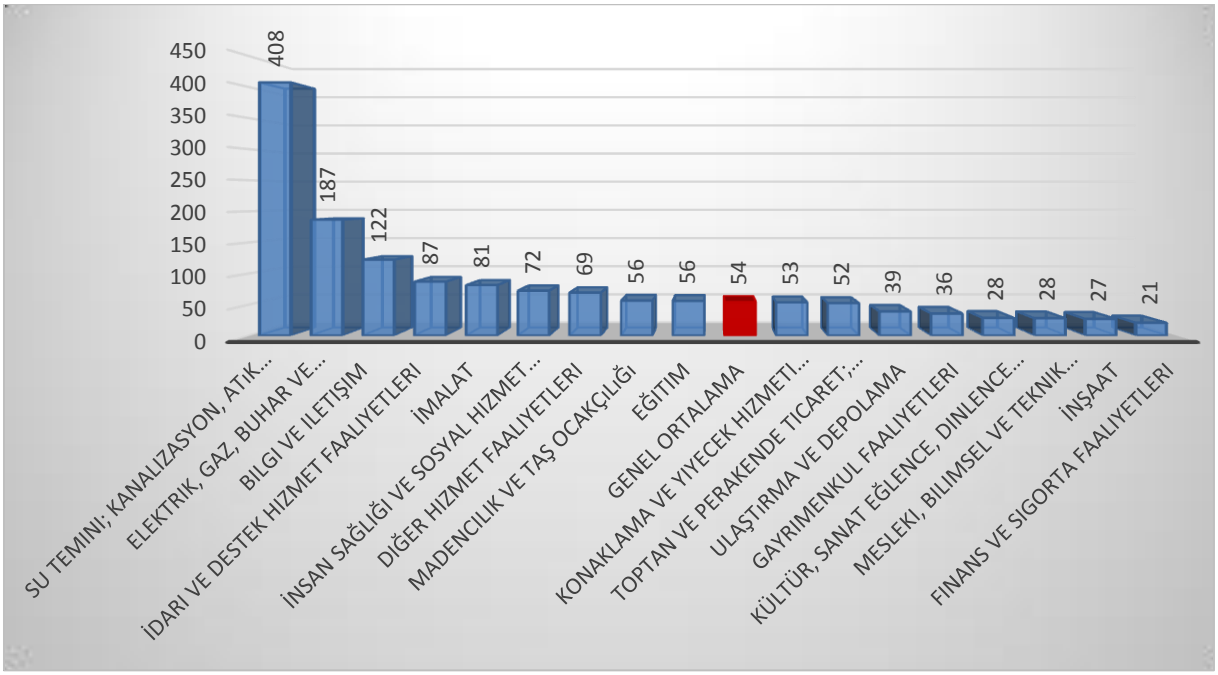

Kaynak: İPA 2017

Çalışma kapsamında Mersin ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayılarına ilişkin veriler de derlenmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 54 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla 408 ortalama çalışan ile Su Temini ve Kanalizasyon sektöründedir. Bu sektörü 187 ortalama çalışan ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü ve 122 ortalama çalışan sayısı ile Bilgi ve İletişim sektörü takip etmektedir. Ancak bu sektörlerde toplam işyeri sayısının azlığı ve işyeri ölçeklerinin büyüklüğü gibi etmenleri de göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

Ortalama çalışan sayısı en az olan sektörler ise sırasıyla, 21 ortalama çalışan ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü, 27 ortalama çalışan ile İnşaat sektörü ve 28 ortalama çalışan ile Mesleki Bilimsel ve Teknik Faaliyetler ve aynı çalışan sayısı ile Kültür Sanat Eğlence Dinlence ve Spor Faaliyetleri sektörleridir.

Tablo 16: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	5.249	22.384	27.633
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2.354	13.933	16.288
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	716	14.351	15.068
Hizmet ve Satış Elemanları	4.511	9.356	13.867
Profesyonel Meslek Mensupları	3.746	4.242	7.989
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3.119	4.447	7.567
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.976	5.528	7.504
Yöneticiler	404	1.364	1.768
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	157	452	610
Genel Toplam	**22.234**	**76.059**	**98.292**

Kaynak: İPA 2017

Toplam çalışanların içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 28,1'i, erkek çalışanların yüzde 29,4'ü ve kadın çalışanların yüzde 23,6'sı bu meslek grubunda bulunmaktadır. Bu sektörü sırasıyla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grupları takip etmektedir. Bu ilk 4 meslek grubunda çalışanların sayısı, toplam çalışanların yüzde 74,1'ine tekabül etmektedir.

Cinsiyet açısından bakıldığında ise kadın çalışanların tüm meslek gruplarında erkek çalışanlardan az olduğu görülmektedir. Sadece Profesyonel Meslek Mensupları ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek gruplarında kadın çalışan sayısının erkek çalışan sayısına yakın olduğu göze çarpmaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Bu meslek grubunda çalışan sayısı sadece 610 olup, toplam çalışanların yüzde 0,6'sına karşılık gelmektedir. Ayrıca Yöneticiler Meslek Grubu da 1.768 çalışan ile en az sayıya sahip meslek gruplarından olmuştur.

Tablo 17: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşletme Yaşı (Yıl)	Kadın	Erkek	Toplam
0-4	4.345	14.022	18.366
5-9	5.360	17.027	22.387
10-14	3.491	13.057	16.548
15-19	2.815	8.474	11.289
20-24	3.066	9.879	12.945
25+	3.157	13.600	16.757
Genel Toplam	**22.234**	**76.059**	**98.292**

Kaynak: İPA 2017

Tablo 17'de çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Mersin ilinde en çok çalışan sayısı 22.387 ile 5-9 yaş arası işyerlerinde bulunmaktadır. Bunu sırasıyla 18.366 çalışan sayısı ile 0-4 yaş arası işyerleri, 16.757 çalışan sayısı ile 25 ve üzeri yaş aralığındaki işyerleri ve 16.548 çalışan sayısı ile 10-14 yaş arası işyerleri takip etmektedir.

İstihdamda bulunanların yüzde 41,5'lik bir kısmı, 0-9 yaş arası nispeten yeni kurulan işyerlerinde çalışmaktadır. 25 yaş ve üzeri köklü işletmelerde çalışanların oranı ise sadece yüzde 17'dir.

Cinsiyete göre bakıldığında ise kadın çalışanların en fazla istihdam edildikleri işyerleri 5-9 yaş arası işyerleri olup, bu işyerlerinde çalışan kadın sayısı 5.360'tır. ayrıca 0-4 yaş arası işletmelerde de 4.345 kadın istihdam edilmektedir. Erkeklerin en fazla istihdam edildiği grup, 5-9 yaş arası işyerleri olup, bu işyerlerinde 17.027 erkek çalışan bulunmaktadır. Bu yaş grubunu takiben 14.022 erkek çalışan sayısı ile 0-4 yaş arası işyerleri gelmektedir.

Ayrıca genç yaştaki işyerleri Mersin ilinde piyasada önemli bir yere sahiptir. İşyerlerinin yarısını 0-4 ve 5-9 yaş aralığında yer alan işyerleri oluşturmaktadır. Bu yüzden çalışan sayısının önemli bir bölümü söz konusu işyerlerinde bulunmaktadır.

Tablo 18: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Beden İşçisi (Genel)	Satış Danışmanı	Beden İşçisi (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Beden İşçisi (Genel)	Şoför-Yük Taşıma
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (İnşaat)
Satış Danışmanı	Büro Memuru (Genel)	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Temizlik)
Beden İşçisi (Temizlik)	El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	Satış Danışmanı
Güvenlik Görevlisi	Muhasebeci	Güvenlik Görevlisi
Büro Memuru (Genel)	Güvenlik Görevlisi	Tır-Çekici Şoförü
Konfeksiyon İşçisi	Sekreter	Büro Memuru (Genel)
Tır-Çekici Şoförü	Bilgisayar Operatörü/Kullanıcısı	Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde en fazla çalışılan meslekler Tablosu incelendiğinde; Gerek erkekler bazında gerekse genel toplamda en fazla çalışılan mesleğin nitelik gerektirmeyen meslek olan Beden İşçisi(Genel) mesleğinde olduğu görülmektedir. Erkelerin yoğunlukta çalıştığı diğer meslekler sırasıyla; Şoför-Yük Taşıma, Beden İşçisi (İnşaat), Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleridir.

Kadınların en fazla çalıştığı meslekler ise sırasıyla; Satış Danışmanı, Beden İşçisi(Genel), Temizlik Görevlisi, Büro Memuru(Genel) ve Konfeksiyon İşçisi meslekleridir.

Gerek erkeklerin gerekse kadınların en fazla istihdam edildiği mesleklerin çoğunun vasıf gerektirmeyen meslekler olduğu gözlenmiştir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 15: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

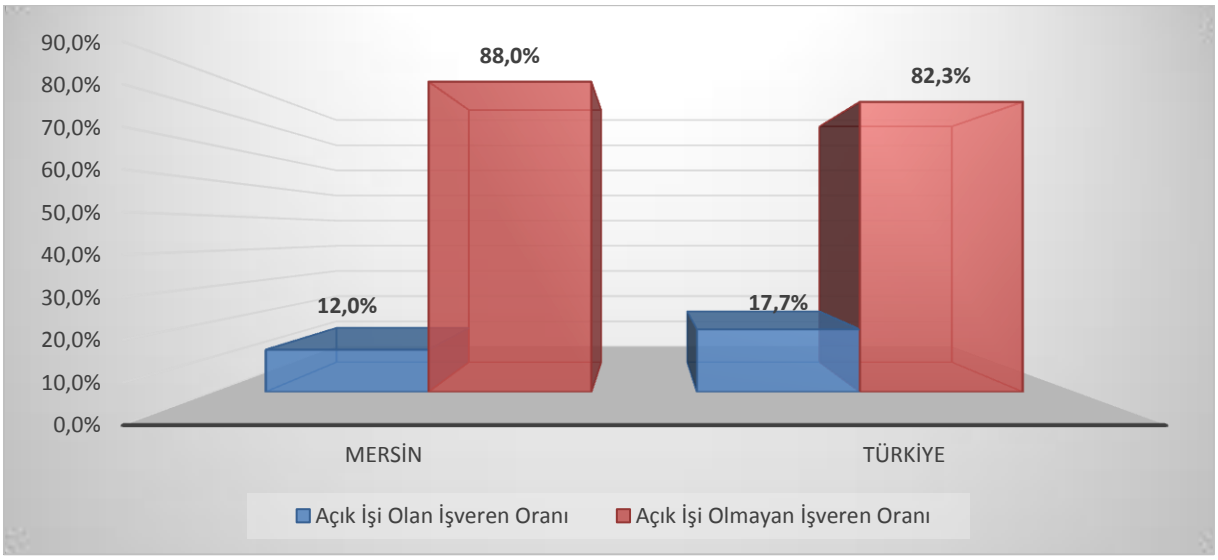

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 12'sinde açık iş bulunduğu belirtilmiştir. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir.

Mersin ilinde 219 işyerinden 1146 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 19'da gösterilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı

Sektörler	Açık İş Sayısı
İmalat	502
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	369
Ulaştırma ve Depolama	81
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	62
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	45
İnşaat	26
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	11
Bilgi ve İletişim	10
Eğitim	9
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	9
Diğer Hizmet Faaliyetleri	8
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	6
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	4
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	2
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1
Genel Toplam	**1.146**

Kaynak: İPA 2017

Mersin ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda İmalat sektörü ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörlerinin açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. İl genelinde tespit edilen toplam 1.146 açık işin 502'si İmalat sektöründe, 369'u ise Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe yer almaktadır. Oransal olarak bakıldığında İmalat sektörünün ağırlığı yüzde 43,8 Toptan ve Perakende Ticaret sektörünün ağırlığı ise yüzde 32,2'dir.

Tablo 20'de ise sektörler özelinde açık iş oranları ile ilgili sektördeki işyerlerinin açık iş verme oranları gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İş Oranı ve Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Oranı	Açık İşi Olan İşyeri Oranı
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	3,7%	33,3%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	3,2%	19,9%
İmalat	1,9%	19,7%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	1,6%	19,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	1,5%	16,7%
Ulaştırma ve Depolama	0,7%	14,9%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,5%	12,7%
Bilgi ve İletişim	0,5%	12,5%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	0,4%	11,4%
İnşaat	0,3%	10,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,3%	9,2%
Eğitim	0,2%	9,1%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı	0,2%	8,4%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,1%	4,5%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,1%	3,6%
Genel Toplam	**1,2%**	**12,0%**

Kaynak: İPA 2017

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 20'den de görüleceği üzere Mersin ilinde açık iş oranı yüzde 1,2 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Mersin ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında yaklaşık olarak her 99 kişilik dolu kadronun yanında 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir.

Açık iş oranının en yüksek olduğu sektörler ise yüzde 3,7 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü ile yüzde 3,2 ile Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve yüzde 1,9 ile İmalat sektörü olarak

tespit edilmiştir. Açık iş oranının en düşük olduğu sektörler ise yüzde 0,1 ile Su temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri ve aynı oran ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleridir. Açık iş verme oranında da Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü yüzde 33,3, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler yüzde 19,9 ve İmalat sektörü yüzde 19,7 ile ön plana çıkmıştır.

Şekil 16: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

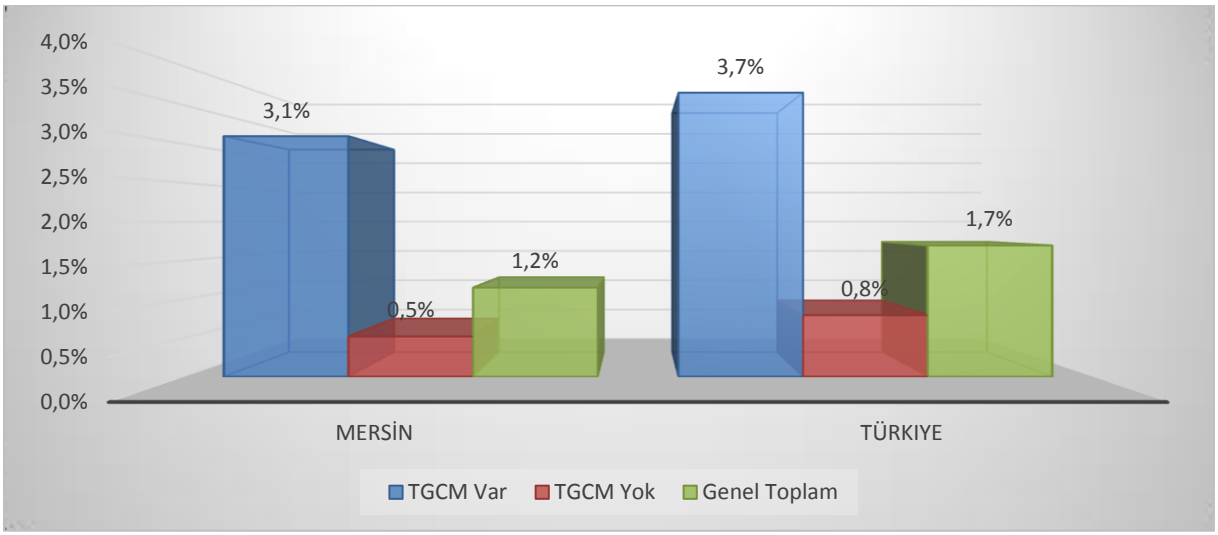

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 3,1; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,5 olarak gerçekleşmiştir. Mersin ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 17: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

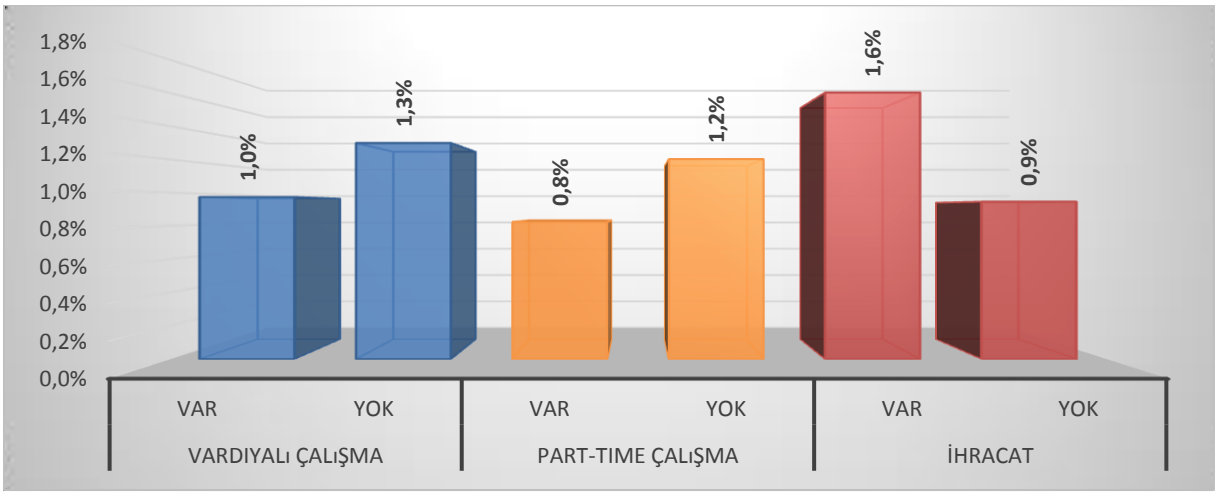

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde vardiyalı çalışma yapan 20+ istihdamlı işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,3 olarak tespit edilmiştir. Part-time çalışma yapılan işyerlerinde ise açık iş oranı yüzde 0,8, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 1,2'dir. İhracat yapılan işyerlerinde de açık iş oranı yüzde 1,6, yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 0,9 olarak tespit edilmiştir. İşyerinin vardiyalı çalışma ve part-time çalışma yapılan işyerlerinde açık iş oranını düşürürken ihracat yapan işyerlerinde açık iş oranını arttırmaktadır. İhracat yapan işyerleri için açık iş oranı Mersin iline ait olan yüzde 1,2'lik açık iş oranından yüksektir. Özellikle işyerinin ihracat yapması açık iş oranını arttırmaktadır denilebilir.

Şekil 18: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

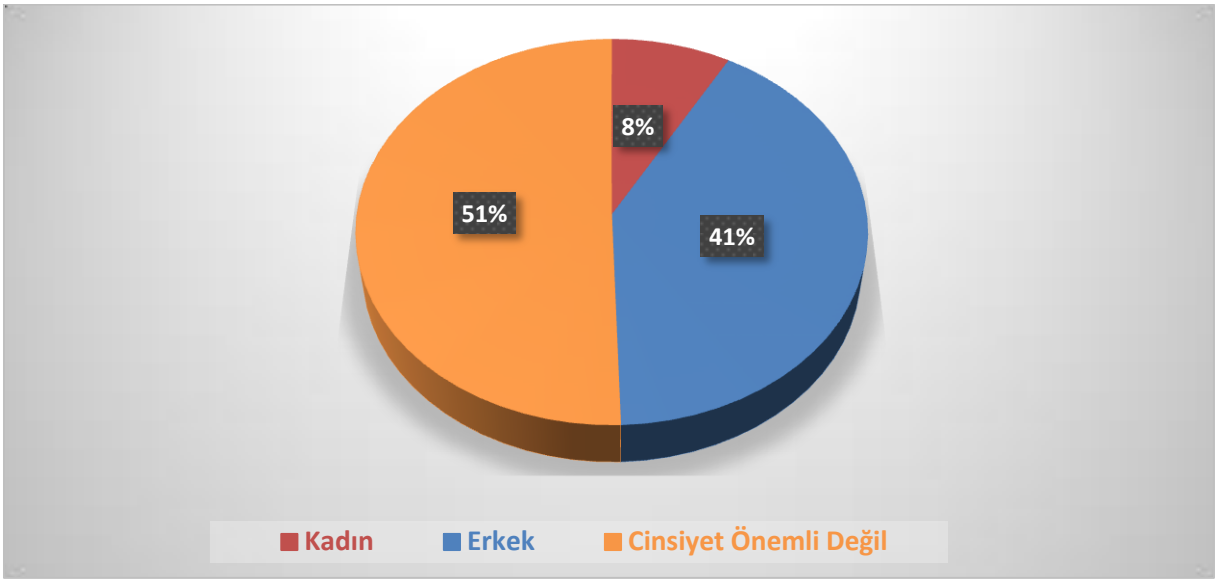

Kaynak: İPA 2017

Yukarıdaki şekil 18'te ise Mersin ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Açık işlerin yüzde 51'inde işverenlerin cinsiyet önemli değil tercihi ön plana çıkmaktadır. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise oldukça düşük düzeyde kalmış ve bu oran yüzde 8 olarak tespit edilmiştir. İşverenler açık işlerinde yüzde 41 oranında erkek işgücü tercihinde bulunmamışlardır. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir. Yine de bu veri ışığında bir değerlendirme yapmak gerekirse, yüzde 51 oranındaki cinsiyet önemli değil tercihi ile birlikte kadın işgücü tercihi toplamı olan yüzde 59'luk oranın kadın istihdamı açısından olumlu değerlendirilebileceği söylenebilir.

Şekil 19: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

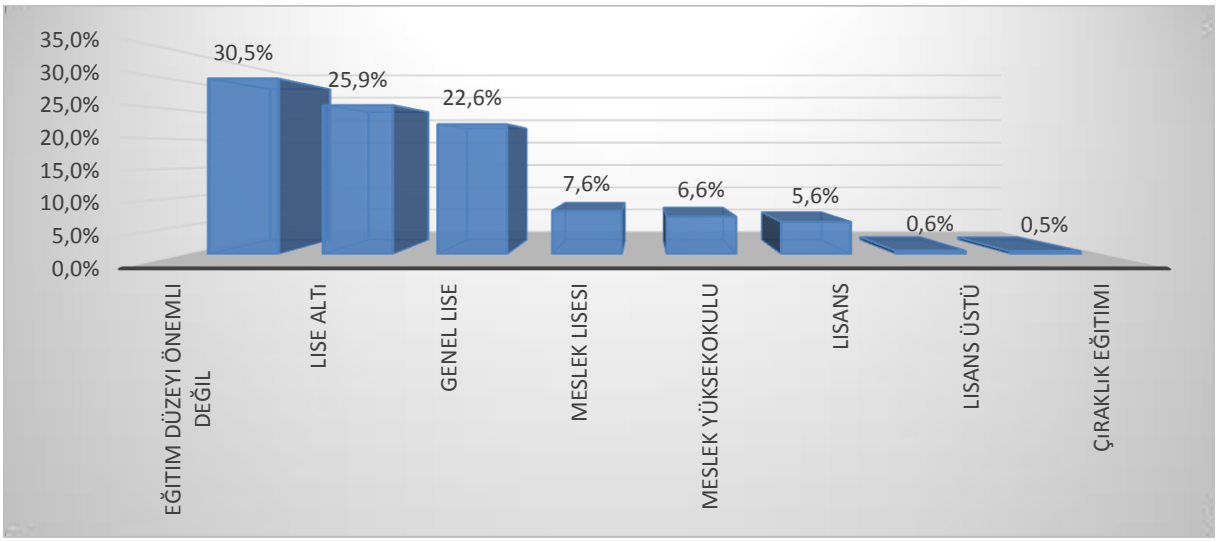

Kaynak: İPA 2017

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Mersin ilindeki açık işlerin yüzde 30,5'inde işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise lise altı eğitim seviyesi olarak görülmektedir. Bu seviyede tercih oranı yüzde 25,9 iken bunu takip eden genel lise eğitim düzeyinin oranı yüzde 22,6'dır. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,5 ile çıraklık eğitimi seviyesidir.

Şekil 20: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

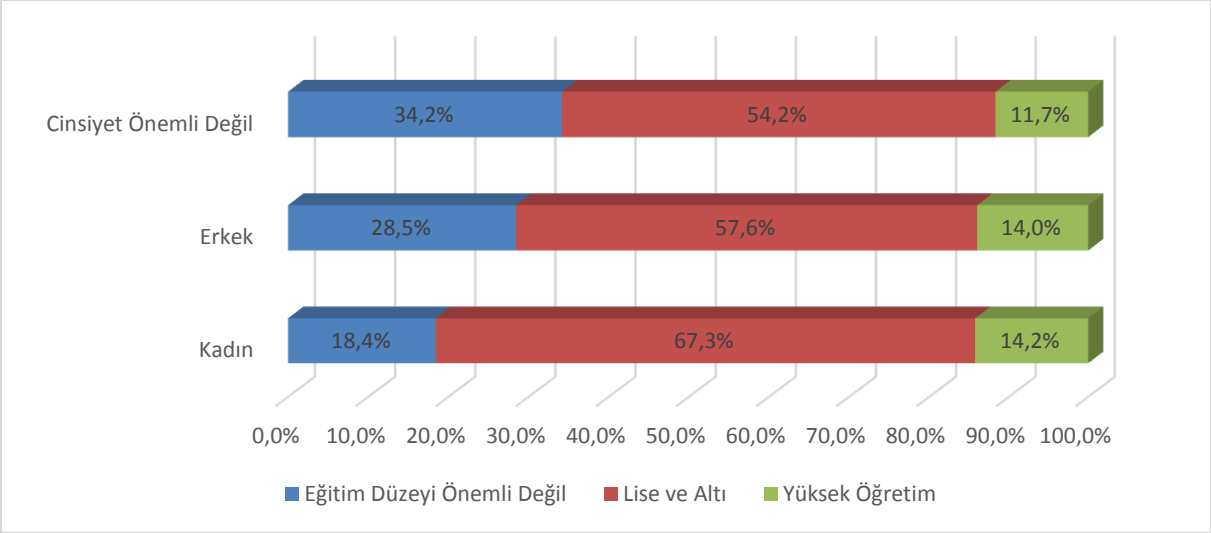

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerde cinsiyet önemli değil tercihinde bulunan işverenlerin yüzde 34,2'si herhangi bir eğitim düzeyinde de talepte bulunmamıştır. Bu işyerlerinin en fazla tercih ettiği eğitim düzeyi ise yüzde 54,2 ile lise ve altı eğitim seviyesidir.

Açık işlerinde erkek işgücü tercih eden işyerlerinin en fazla tercih ettiği eğitim düzeyi yüzde 57,6 ile lise ve altı, yüzde 14 ile yükseköğretim eğitim seviyesi olmuştur. Kadın tercihinde bulunan işyerlerinin yüzde 67,3'ü lise ve altı eğitim düzeyi tercihinde bulunurken, yüzde 14,2'si yükseköğretim seviyesinde tercihte bulunmuştur.

Şekil 16'da görüleceği üzere lise ve altı seviyesi genel olarak ağırlıkta talep edilmiştir. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran daha fazla oranda lise ve altı seviyesinde işgücü talep edilmiştir. Ayrıca erkeklerde talep edilen açık işlerde herhangi bir eğitim seviyesinin istenmemesi kadınlara göre daha fazladır. Grafikte öne çıkan bir diğer husus da; herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayarak verilen açık işlerde yükseköğretim seviyesindeki işgücü talepleri, cinsiyet tercihinde bulunulan açık işlerdeki yükseköğretim tercihine göre daha düşüktür.

Açık işlerdeki eğitim talepleri cinsiyete göre farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir. Tablo 21'de Mersin ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

Tablo 21: Açık İşlerde Sektörlere Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Sektörler	Eğitim Seviyesi Önemli Değil	Lise ve Altı	Yüksek Öğretim
İmalat	45,6%	45,1%	9,3%
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	15,5%	77,4%	7,1%
Ulaştırma ve Depolama	8,8%	78,8%	12,5%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	13,3%	71,7%	15,0%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	70,4%	2,3%	27,3%
İnşaat	39,1%	26,1%	34,8%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Bilgi ve İletişim	0,0%	0,0%	100,0%
Eğitim	11,1%	0,0%	88,9%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	0,0%	44,4%	55,6%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	0,0%	25,0%	75,0%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	82,0%	18,0%	0,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	0,0%	100,0%	0,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	**30,5%**	**56,7%**	**12,8%**

Kaynak: İPA 2017

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece iki sektör bulunmaktadır. Bu sektörler, Bilgi ve İletişim ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörleridir. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektörler ise İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektöründeki açık işlerin yüzde 70,4 gibi bir oranında herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bulunulmamıştır. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik

gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. Herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen ikinci sektör ise İmalat sektörü olmuştur. İmalat sektöründeki açık işlerin yüzde 45,6'sında işverenler "fark etmez" seçeneğini tercih etmişlerdir. Bu sektördeki açık işlerin yüzde 45,1'inde de lise ve altı seviyesi talep edilmiştir.

Açık işlerinde işverenlerin mutlaka belirli bir eğitim seviyesinde talep verdikleri sektörler ise; Eğitim, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri, Diğer Hizmet Faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ve Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 21: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

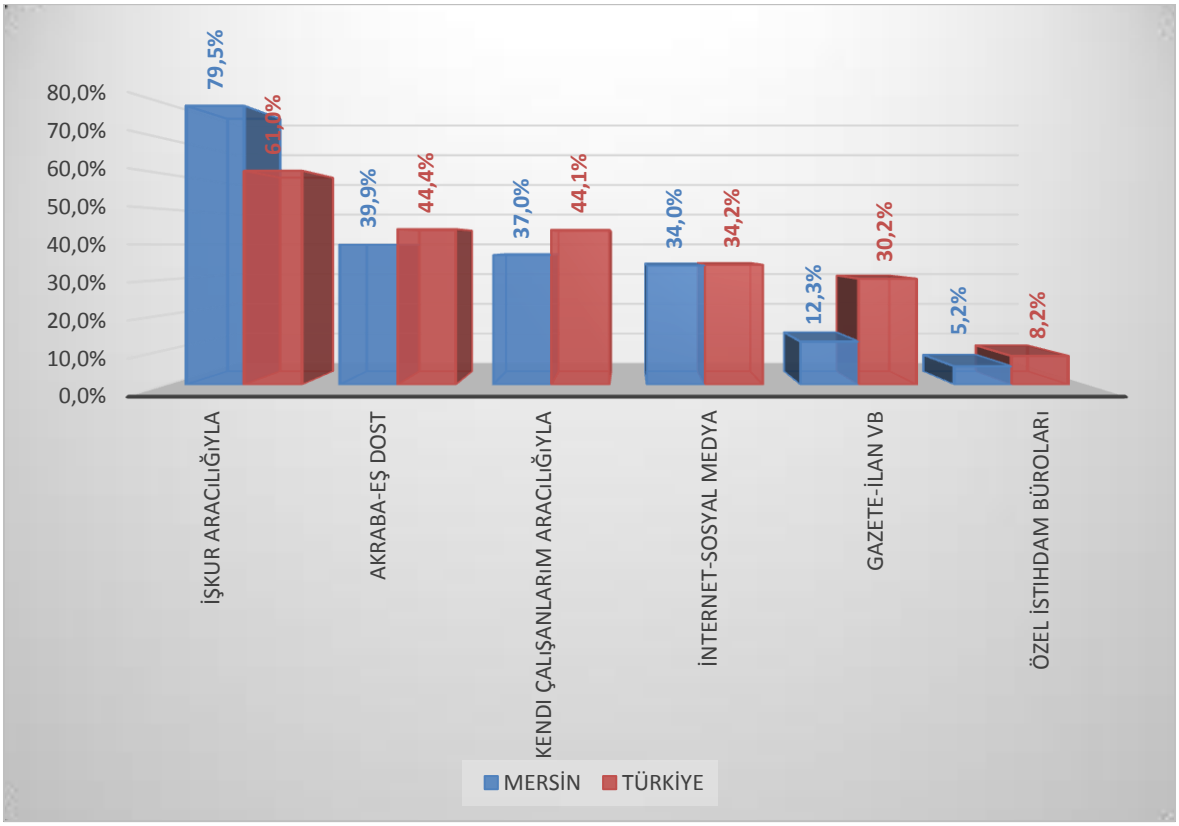

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 21'de Mersin ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Mersin ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 79,5 gibi büyük bir oranı İŞKUR Aracılığıyla ile arama kanalı kullanılarak aranmaktadır. Bir başka ifade ile her 5 işten 4'ü için bu arama kanalı tercih edilmektedir. Bu oran Türkiye geneli için tespit edilen yüzde 61 oranının oldukça üstündedir.

Akraba eş-dost aracılığı ile açık işlerin aranması geleneksel bir yöntemdir ve hala sıklıkla kullanılmaktadır. Mersin ilinde işverenlerin en çok tercih ettiği ikinci arama kanalı olarak Akraba eş-dost aracılığı arama kanalı ön plana çıkmaktadır. Bu arama kanalı için işverenlerin belirttiği tercih oranı yüzde 39,9 olarak görülmektedir. Ancak Mersin için ortaya çıkan bu oran Türkiye geneli olan yüzde 44,4 oranına oldukça yakındır.

Kendi çalışanları aracılığı arama kanalının da sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Mersin ili için bu oran yüzde 37 olarak görülmekte olup, bu oran Türkiye geneli için tespit edilen yüzde 44,1 oranının altındadır.

İnternet-sosyal medya arama kanalı da son dönemlerde özellikle daha yaygın şekilde kullanılmaya başlanan bir yöntemdir. Mersin ili ve Türkiye geneli için bu yöntemin kullanılma oranları birbirine oldukça yakın seviyelerdedir. Mersin ili için bu oran yüzde 34 iken Türkiye genelinde de yüzde 34,2'dir.

Gazete ve özel istihdam büroları arama kanallarının diğer arama kanallarına oranla daha az kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi	İŞKUR aracılığıyla	Akraba-Eş Dost	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	İnternet-Sosyal Medya	Gazete-İlan vb	Özel İstihdam Büroları
Eğitim Düzeyi Önemli Değil	88,6%	40,3%	32,3%	10,6%	16,1%	4,4%
Çıraklık Eğitimi	33,0%	67,0%	67,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Lise altı	81,7%	55,2%	32,7%	26,6%	8,7%	7,6%
Genel lise	79,6%	31,8%	59,4%	71,7%	9,9%	0,0%
Meslek lisesi	84,7%	22,5%	16,5%	16,3%	1,2%	9,3%
Meslek yüksekokulu	63,8%	27,4%	10,9%	55,0%	6,7%	6,7%
Lisans	44,1%	35,0%	50,7%	38,6%	36,7%	13,9%
Lisansüstü	0,0%	43,0%	0,0%	100,0%	43,0%	0,0%
Genel Toplam	**79,5%**	**39,9%**	**37,0%**	**34,0%**	**12,3%**	**5,2%**

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerde talep edilen eğitim düzeyleri ve arama kanalları ilişkisi incelendiğinde; lisansüstü eğitim seviyesi dışında tüm eğitim düzeylerinde İŞKUR aracılığının kullanıldığı görülmektedir. Hatta herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmeyen durumlarda en çok İŞKUR aracılığı arama kanalının kullanıldığı görülmektedir. Meslek lisesi eğitim seviyesinde de İŞKUR aracılığı ile arama yoğun bir şekilde kullanılmaktadır.

İŞKUR aracılığı ile lisansüstü eğitim seviyesinde hiç eleman aranmaz iken, bu eğitim seviyesinde eleman arama konusunda internet-sosyal medya arama kanalının ön plana çıktığı görülmektedir. Mersin ili için özel istihdam büroları aracılığı ile arama yok denecek kadar az düzeyde olup, gazete-ilan vb. arama kanalı da oldukça düşük seviyede tercih edilmektedir.

Şekil 22'de ise İŞKUR hizmetlerinden yararlanan ve yararlanmayan işverenlerin açık işlerindeki arama kanallarının dağılımı incelenecektir.

Şekil 22: Hizmetlerden Yararlanma Durumuna Göre Arama Kanallarının Dağılımı

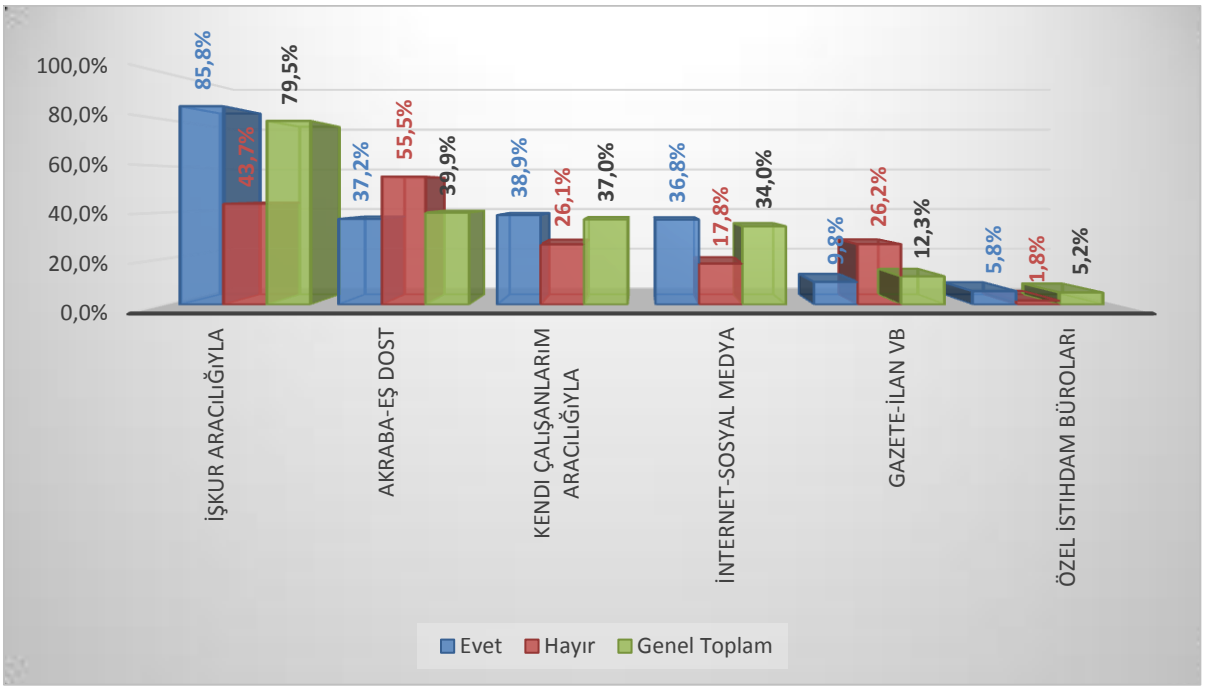

Kaynak: İPA 2017

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde yüzde 79,5 gibi oldukça yüksek bir oranda İŞKUR aracılığı arama kanalını kullandığı görülmektedir. İŞKUR aracılığı ile açık işlerini arayan işverenlerin 85,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır.

Akraba-eş arama kanalını kullanan işyerlerinin yüzde 37,2'si İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır.

Kendi Çalışanları aracılığıyla açık işlerini arayan işyerlerinin yüzde 38,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır.

İnternet-sosyal medya arama kanalını kullanan işyerlerinin yüzde 36,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır.

Gazete-ilan vb. arama kanalını kullanan işyerlerinin sadece yüzde 9,8'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanırken, Özel istihdam bürolarının kullanıldığı arama kanalında bu oran yüzde 5,8'dir.

Tablo 23: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	2	2	3	1	1	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	6	2	3	2	2
Takım Çalışması	4	5	4	3	4	3	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	3	4	1	4	2	4	4
İletişim ve İfade Yeteneği	5	3	5	6	7	6	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	7	2	5	10	5	6
Bilgisayar kullanımı	8	6	8	7	5	8	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	8	7	8	6	7	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	10	10	9	8	9	9
Yabancı Dil	10	9	9	10	9	10	10

Kaynak: İPA 2017

Açık işlerin sağlıklı bir şekilde karşılanabilmesi için talep edilen asgari eğitim seviyesinin yanında işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aradığı beceriler de büyük önem arz etmektedir.

Mersin ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi gelmektedir. İkinci sırada talep edilen beceri ise Fiziki ve Bedensel Yeterliliktir. bu beceriyi sırasıyla Takım Çalışması, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, İletişim ve İfade Yeteneği, , Satış ve Pazarlama Becerisi, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Proje Tabanlı Çalışma ve Yabancı Dil becerisi takip etmektedir.

Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, en çok İŞKUR, Özel İstihdam Büroları arama kanalı ve kendi çalışanlarım aracılığıyla istenmiştir. Akraba-Eş Dost ve gazete-ilan vb. arama kanalında en çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik istenen açık işler talep edilmiştir.

Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerisinin öncelikli tercih olarak belirtildiği arama kanalı internet-sosyal medya arama kanalı olmuştur. Hemen hemen tüm arama kanalları açısından yabancı dil becerisi ve proje tabanlı çalışma son sıralarda tercih edilmektedir.

Tablo 24: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

MERSİN	Açık İş Sayısı
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	352
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	252
Hizmet ve Satış Elemanları	209
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	99
Profesyonel Meslek Mensupları	54
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	46
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	127
Yöneticiler	6
Genel Toplam	**1.146**

Kaynak: İPA 2017

Mersin ili genelinde çalışma kapsamında işveren ve işveren temsilcileri tarafından toplam 1.146 açık olduğu belirtilmiştir. Bu açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda açık iş bulunduğu tespit edilmiştir. Söz konusu meslek grubunda 352 açık iş olup, bu rakam toplam açık işlerin 30,7'sine denk gelmektedir.

Bu meslek grubunun ardından ikinci sırada 252 açık iş sayısı ile Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu yer almaktadır. Bu meslek grubundaki açık işler de toplam açık işlerin yüzde 22'sini oluşturmaktadır. Bir başka ifade ile Mersin ilindeki her 2 açık işten biri bu iki meslek grubunda bulunmaktadır.

Açık iş sayıları önemli olmakla birlikte açık iş oranları daha anlamlı çıkarımlar yapmak noktasında önem arz etmektedir. Tablo 25'te meslek gruplarına göre açık iş oranları yer almaktadır.

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubundan açık iş olduğunu belirten işveren bulunmamaktadır.

Tablo 25: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

MERSİN	Açık İş Oranı
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	2,1%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	1,6%
Hizmet ve Satış Elemanları	1,5%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1,3%
Profesyonel Meslek Mensupları	0,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,6%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,5%
Yöneticiler	0,3%
Genel Toplam	**1,2%**

Kaynak: İPA 2017

Mersin ili için tespit edilen yüzde 1,2'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranı en yüksek olan meslek grubu yüzde 2,1 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubudur. Bu meslek grubunu sırasıyla yüzde 1,6 oranı ile Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, yüzde 1,5 ile Hizmet ve Satış Elemanları ve yüzde 1,3 oranı ile Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları takip etmektedir.

İl geneli açık iş oranının altında bulunan meslek grupları ise Profesyonel Meslek Mensupları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Yöneticiler meslek gruplarıdır.

Tablo 26: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Hizmet ve Satış Elemanları	11,9%	4,8%	30,2%	18,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	20,8%	13,1%	7,8%	11,1%
Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	29,2%	42,6%	21,2%	30,7%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	10,9%	20,0%	25,4%	22,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	6,4%	13,4%	5,1%	8,7%
Profesyonel Meslek Mensupları	2,3%	2,4%	7,1%	4,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	17,5%	3,2%	2,5%	4,0%
Yöneticiler	1,1%	0,4%	0,5%	0,5%
Genel Toplam	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2017

Kadın işgücü talebinin en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 29,2 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu olmuştur. Ayrıca Nitelik Gerektirmeyen Meslekler grubunda da yüzde 20,8 oranı ile kadın çalışan tercih edilmektedir. Kadınların en az tercih edildiği meslek grubu yüzde 1,1 oranı ile Yöneticiler meslek grubudur. Ayrıca Profesyonel Meslek Mensupları grubunda da kadınların tercih edilme oranı yüzde 2,3 gibi oldukça düşük seviyelerdedir.

Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları grubunda herhangi bir açık iş bulunmadığından kapsam dışında kalmıştır. Bunun dışında yer alan meslek gruplarının tamamında farklı oranlarda olmakla birlikte hem kadın hem erkek çalışan tercihleri bulunmaktadır.

İşverenler tarafından açık işleri için Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarında yüksek oranda cinsiyet önemli değil tercihinde bulunulmuştur. Erkek çalışan

En fazla oranda erkek işgücü tercihinde bulunulmuş olan meslek grupları ise yüzde 42,6 oranı ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ve yüzde 20 oranı ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grupları olmuştur.

Tablo 15’te ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Bilgisayar Kullanımı, ikinci sırada Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve üçüncü sırada İletişim ve İfade Yeteneği gelmiştir.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Satış ve Pazarlama Becerisi daha sonra Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme becerisi gelmektedir. Nitelik Gerektirmeyen Mesleklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve ön plana çıkmıştır.

Profesyonel Meslek grubunda ilk sırada Bilgisayar Kullanımı becerisi aranırken, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi talep edilmektedir.

Tablo 27: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Beceri	Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	Hizmet ve Satış Elemanları	Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	Profesyonel Meslek Mensupları	Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	Yöneticiler	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	4	6	5	2	1	2	1	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	6	5	1	5	2	1	2	1	2
Takım Çalışması	8	4	3	8	3	9	3	3	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	2	2	3	4	3	5	4	4
İletişim ve İfade Yeteneği	3	3	4	6	5	4	4	3	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	10	1	8	9	-	8	8	4	6
Bilgisayar kullanımı	1	8	-	1	9	5	6	4	7
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	2	7	7	4	6	7	7	2	8
Proje Tabanlı Çalışma	9	-	6	8	7	6	-	3	9
Yabancı Dil	7	9	9	7	8	10	-	-	10

Kaynak: İPA 2017

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Hizmet ve Satış Elemanları	32,6%	8,8%	74,9%	78,8%	-	64,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	41,3%	20,3%	42,8%	75,1%	16,1%	15,3%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	38,6%	13,1%	14,0%	88,3%	5,2%	21,9%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	45,1%	6,1%	21,6%	81,1%	2,4%	55,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	31,9%	9,4%	44,3%	85,3%	7,1%	11,5%
Profesyonel Meslek Mensupları	37,9%	43,3%	32,4%	29,9%	9,2%	48,8%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	68,8%	4,6%	26,6%	64,7%	2,2%	24,4%
Yöneticiler	51,5%	-	16,9%	81,9%	32,3%	32,3%
Genel Toplam	**39,9%**	**12,3%**	**34,0%**	**79,5%**	**5,2%**	**37,0%**

Kaynak: İPA 2017

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek grubu yüzde 88,3 oranı ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu olmuştur. Ayrıca Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ile Yöneticiler meslek grupları da İŞKUR'un sıklıkla tercih edildiği meslek gruplarıdır.

Profesyonel Meslek Mensupları grubunda açık işler için en fazla Kendi Çalışanlarım Aracılığı, Gazete-ilan vb. ile Akraba-Eş Dost arama kanalı kullanılmaktadır. Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda da İŞKUR'un yanı sıra İnternet-sosyal medya ile kendi çalışanları aracılığının tercih edildiği görülmektedir.

Tablo 29: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslek	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Makineci (Dikiş)	-	2	-	4	-	-	-	3	-	1
Reyon Görevlisi	-	-	-	-	-	1	2	3	-	-
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	-	3	-	-	-	-	-	2	-	1
Beden İşçisi (Genel)	-	1	-	6	4	-	2	3	5	-
Satış Danışmanı	8	6	4	2	-	1	3	7	9	5
Diğer Camcılar	-	3	-	2	-	-	-	-	-	1
Konfeksiyon İşçisi	-	-	-	3	-	-	-	1	-	2
Şoför-Yük Taşıma	-	3	-	1	-	6	2	4	-	5
Endüstriyel Ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
İş Makineleri Operatörü	-	2	-	-	-	-	-	3	-	1

Kaynak: İPA 2017

Tablo 29'da Mersin ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. En çok açık iş bulunduğu belirtilen Makineci (Dikiş) mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe yer almaktadır. Açık iş sayısı bakımından bu mesleği takip eden Reyon Görevlisi mesleğinde ise Satış ve Pazarlama becerisi tercihler arasında ilk sırada yer almaktadır. El ve Makine Dikişçisi (Genel) mesleğinde de ilk sırada yer alan mesleğe benzer olarak Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübeye önem verilmektedir.

Beden İşçisi (Genel) mesleği için öncelikli tercih Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisidir. Bu tercih mesleğin doğasına uygun bir tercihtir. Satış Danışmanı mesleği için de benzer şekilde Satış ve Pazarlama becerisi ön plana çıkmaktadır.

Tablo 30: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Makineci (Dikiş)	Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Genel)
Reyon Görevlisi	Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi	Diğer Camcılar
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	Düz Dikiş Makineci	Endüstriyel Ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi
Beden İşçisi (Genel)	Ön Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma
Satış Danışmanı	Satış Danışmanı	İş Makineleri Operatörü
Diğer Camcılar	Kalite Kontrolcü	Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı
Konfeksiyon İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Gaz Altı Kaynakçısı
Endüstriyel Ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi	Sekreter	Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı)
Şoför-Yük Taşıma	Büro Memuru (Genel)	Elektrik Teknikeri
İş Makineleri Operatörü	Satış Elemanı (Perakende)	Endüstriyel Boru Montajcısı

Kaynak: İPA 2017

Cinsiyet bazında en çok açık iş olan meslekler tablosuna göre; Mersin ilinde en fazla açık iş olan ilk on meslek; Makineci (Dikiş), Reyon Görevlisi, El ve Makine Dikişçisi (Genel), Beden İşçisi (Genel), Satış Danışmanı, Diğer Camcılar, Konfeksiyon İşçisi, Endüstriyel Ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, İş Makineleri Operatörü meslekleridir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulundukları en fazla açık iş olan ilk beş meslek İse Konfeksiyon İşçisi, Kat Hizmetleri Elemanı/Kat Görevlisi, Düz Dikiş Makineci, Ön Muhasebeci, Satış Danışmanı meslekleridir.

Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan ilk beş meslek de Beden İşçisi(Genel), Diğer Camcılar, Endüstriyel Ve Yapısal Çelik Konstrüksiyon İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, İş Makineleri Operatörü meslekleridir.

Tablo 31: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	2	1	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	1	4	2
Takım Çalışması	1	5	2	3
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	5	3	3	4
İletişim ve İfade Yeteneği	2	4	6	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	9	5	6
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	7	6	8	7
Bilgisayar kullanımı	6	8	7	8
Proje Tabanlı Çalışma	10	7	10	9
Yabancı Dil	9	10	9	10

Kaynak: İPA 2017

Kadın ve erkekler için genel toplama göre becerilerde öncelik sıralaması farklılık göstermektedir. Kadınlarda ilk öncelik Takım Çalışması becerisi, iken, erkeklerde ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak tespit edilmiştir. Herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunulmayan açık işlerde ise ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci öncelik de Takım Çalışması becerisi olarak görülmektedir. Açık işlerde en çok tercih edilen beceri de, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisidir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Mersin ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 23: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

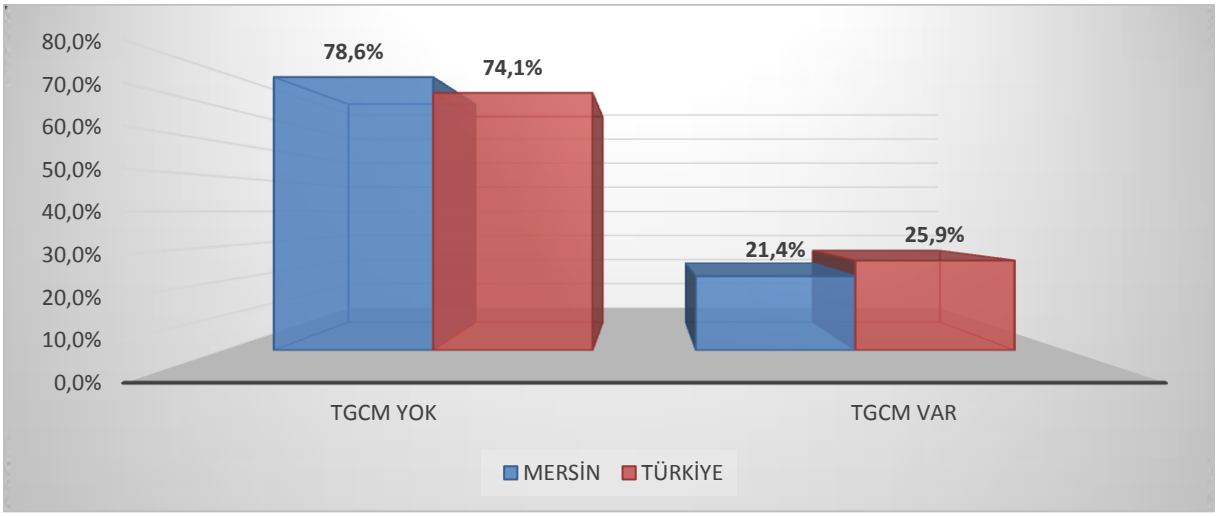

Kaynak: İPA 2017

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 99 bin 806 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 825 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Mersin ilinde ise 20+ istihdamlı 1.826 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 390 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Bu rakama karşılık gelen yüzde 21,4'lük oran Türkiye geneli ortalaması olan yüzde 25,9'luk oranın altında kalmıştır.

Şekil 24: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

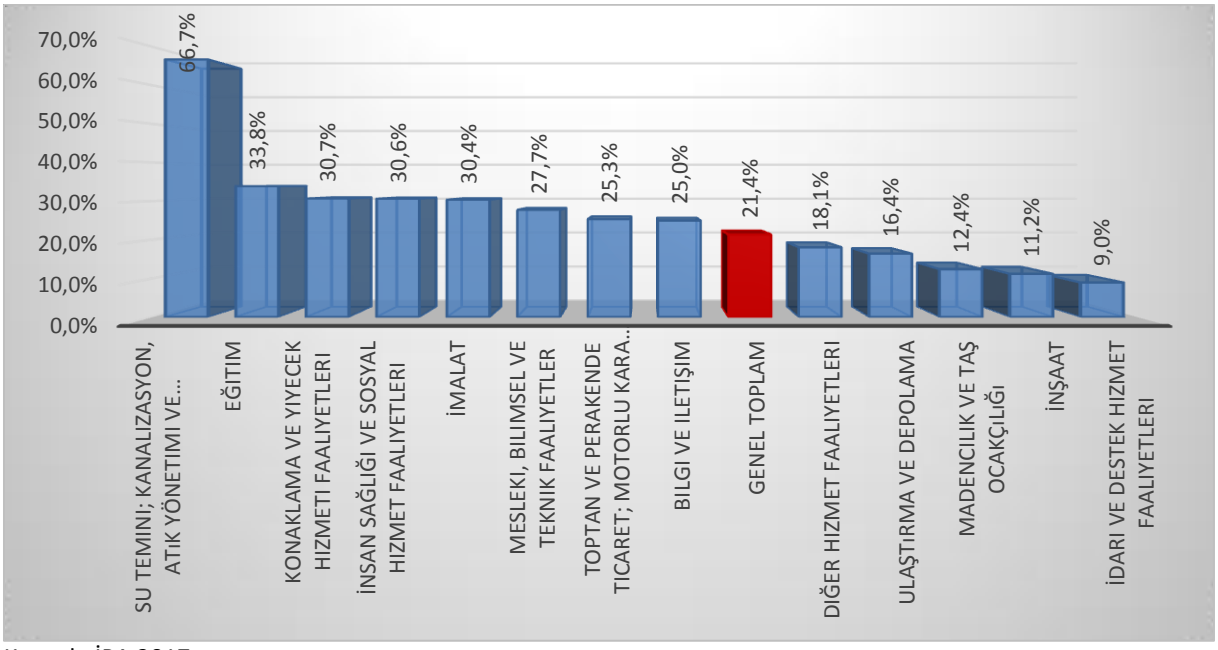

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; en fazla eleman temininde güçlük çeken sektörün Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektörü olduğu görülmektedir. Bu sektörü sırasıyla Eğitim, Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri, İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri ile İmalat sektörü takip etmektedir.

İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri, İnşaat, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, Ulaştırma ve Depolama ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme açısından Mersin ortalamasının altında bulundukları dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 32: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	458
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	370
Ulaştırma ve Depolama	129
İnşaat	99
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	53
Eğitim	38
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	34
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	33
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	22
Bilgi ve İletişim	15
Diğer Hizmet Faaliyetleri	7
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	7
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	4
Genel Toplam	**1.270**

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde 390 işyerinde 1.270 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde 458 kişi ile İmalat, 370 kişi ile Toptan ve Perakende Ticaret, 129 kişi ile Ulaştırma ve Depolama ile 99 kişiyle İnşaat sektörlerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu dört sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Mersin ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 83,1'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır.

Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Gayrimenkul Faaliyetleri ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde eleman temininde güçlük çekildiği belirtilmemiştir.

Şekil 25: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

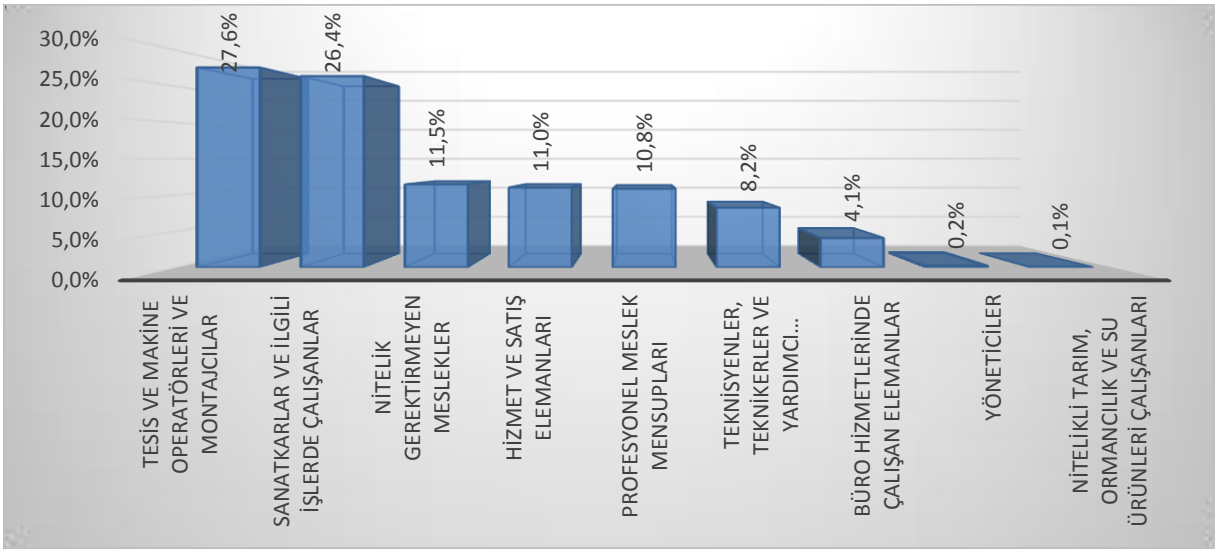

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilme durumlarına bakıldığında en çok temininde güçlük çekilen meslek grubunun yüzde 27,6 ile Tesis Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu olduğu görülmektedir. Bu sektörün ardından yüzde 26,4 ile Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu gelmektedir. Temininde güçlük çekme bildiren diğer meslek grupları ise Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Hizmet ve Satış Elemanları ve Profesyonel Meslek Mensupları şeklide sıralanmaktadır. Yöneticiler ve Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek gruplarında ise yok denecek kadar düşük seviyede temininde güçlük çekme bildirimi gerçekleştirilmiştir.

Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek olan meslek grubu olup, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının Mersin ili ile benzerlik göstermektedir. Yine benzer şekilde Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Mersin ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek gruplarından olmuştur.

Tablo 33: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGCM	Genelleştirilmiş Eleman Sayısı	Oranı
Makineci (Dikiş)	138	10,9%
Şoför-Yük Taşıma	58	4,6%
Paketleme İşçisi	51	4,0%
Satış Danışmanı	47	3,7%
Beden İşçisi (Genel)	36	2,8%
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	32	2,5%
Temizlik Görevlisi	31	2,4%
Pazarlamacı	27	2,1%
Dökümcü (Metal)	26	2,0%
Akrilik İplik Üretim İşçisi	21	1,6%

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 138 kişi ile Makineci (Dikiş) mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 58 kişi ile Şoför Yük Taşıma, 51 kişi ile Paketleme İşçisi, 47 kişi ile Satış Danışmanı ve 36 kişi ile Beden İşçisi (Genel) meslekleri takip etmektedirler.

Şekil 26: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

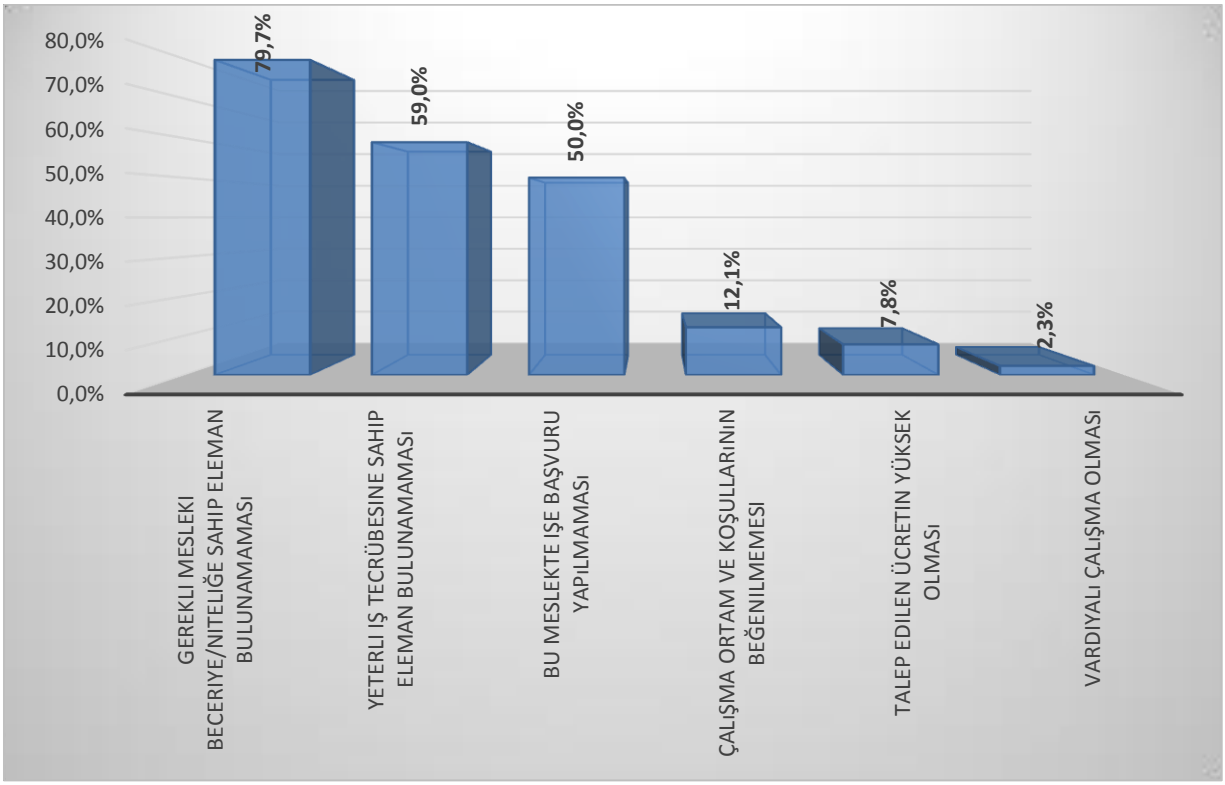

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir. Diğer nedenler sırasıyla; yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, bu meslekte işe başvuru yapılmaması, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, talep edilen ücretin yüksek olması ve vardiyalı çalışma olması nedenleridir.

Mesleklere Göre TGÇM dağılımı incelenirken, açık işi en çok olan mesleklerle temininde güçlük çekilen mesleklerin benzerlik gösterdiği gözlenmiştir. TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 27: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

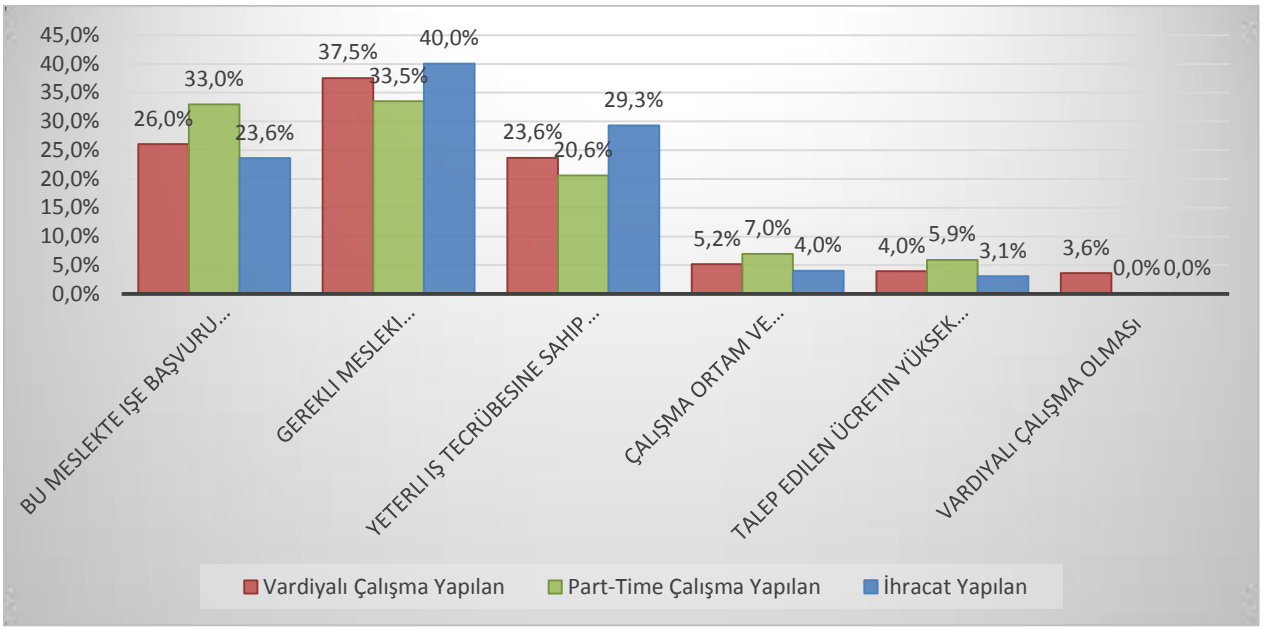

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılmıştır. Part-Time Çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışanı olan ve ihracat yapan firmalar en çok Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması sebebi ile eleman temininde güçlük çekmektedir. Part-time çalışan yapılan ve ihracat yapılan işyerlerinde vardiyalı çalışma nedeni ile eleman temininde güçlük çekilmediği görülmektedir.

Part-Time Çalışanı olan işyerleri, vardiyalı çalışanı olan ve ihracat yapan firmaların, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi ve talep edilen ücretin yüksek olması sebebi ile az da eleman temininde güçlük çektikleri görülmektedir.

Tablo 34: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

TGCM	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek olması	Vardiyalı çalışma olması
Makineci (Dikiş)	96,3%	96,3%	63,0%	11,1%	0,0%	0,0%
Şoför-Yük Taşıma	91,3%	68,6%	55,7%	27,8%	29,5%	8,6%
Paketleme İşçisi	70,0%	90,0%	90,0%	10,0%	10,0%	0,0%
Satış Danışmanı	91,4%	60,9%	13,0%	13,0%	2,2%	0,0%
Beden İşçisi (Genel)	62,4%	31,1%	45,3%	17,8%	0,0%	0,0%
El Ve Makine Dikişçisi (Genel)	96,7%	96,7%	51,2%	0,0%	31,7%	0,0%
Temizlik Görevlisi	83,0%	83,0%	76,3%	17,0%	17,0%	0,0%
Pazarlamacı	100,0%	96,2%	54,5%	37,9%	0,0%	0,0%
Dökümcü (Metal)	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Akrilik İplik Üretim İşçisi	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Pazarlamacı, Dökümcü(Metal), Satış Danışmanı, Şoför-Yük Taşıma ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir. Makineci(Dikiş), El ve Makine Dikişçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi meslekleri için eleman temininde güçlük çekilme nedeni gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ile Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenleri aynı oranlarda belirtilmiştir.

Paketleme işçisi mesleğinde eleman temininde en çok güçlük çekilen neden yüzde 90 oranı ile Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması ve yine aynı oranda Bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedeni belirtilmiştir.

Temininde en çok güçlük çekilen ilk on meslekten sadece Şoför-Yük Taşıma mesleğinde yüzde 8,6 gibi düşük bir oranla vardiyalı çalıma olması nedeni belirtilmiştir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Mersin ilinde 2017 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 18,8’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Mersin ilinde işverenlerin yüzde 19,4‘ü istihdamın artacağını öngörmüştür. Söz konusu oranlar birbirine yakın olmakla birlikte Mersin ili için tespit edilen oran Türkiye geneli ortalamasının az bir farkla üzerinde yer almaktadır. Bir başka ifadeyle gerek Türkiye genelinde gerekse Mersin özelinde her 10 işyerinden yaklaşık 2 tanesi istihdamın artacağını öngörerek yakın dönemde istihdam artışına olumlu baktıkları görülmektedir.

Ancak diğer taraftan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde yüzde 2,5 olarak öngörülürken Mersin ilinde ise ülke genelinin üstünde olup yüzde 4 olarak öngörülmüştür.

Tablo 35: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	22,4%	3,9%	45,6%	28,2%
İnşaat	15,4%	3,9%	57,9%	22,8%
İmalat	25,3%	2,8%	41,5%	30,3%
Ulaştırma ve Depolama	20,4%	5,7%	51,8%	22,1%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	22,4%	4,4%	55,6%	17,6%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	12,5%	2,8%	61,1%	23,5%
Eğitim	15,4%	6,2%	55,4%	23,1%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	10,2%		55,1%	34,7%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	10,6%	6,4%	55,1%	27,8%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	13,2%	4,0%	56,8%	26,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	18,3%	4,6%	36,5%	40,7%
Bilgi ve İletişim	12,5%		75,0%	12,5%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	16,7%	16,7%	50,0%	16,7%
Gayrimenkul Faaliyetleri	-	-	75,0%	25,0%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	-	-	59,8%	40,2%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	-	20,0%	60,0%	20,0%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	33,3%	-	33,3%	33,3%
Genel Toplam	**19,4%**	**4,0%**	**50,8%**	**25,7%**

Kaynak: İPA 2017

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla yüzde 33,3 ile Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, yüzde 25,3 ile İmalat, yüzde 22,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret ile yüzde 20,4 ile Ulaştırma ve Depolama

sektörlerinde olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise yüzde 20 ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörüdür. Ancak bu sektörde yer alan işyeri sayısının nispeten az olması göz ardı edilememelidir.

Çalışma kapsamında gelecek dönem istihdam beklentilerine ilişkin işverenler tarafından verilen cevaplar konusunda dikkat çeken bir husus ''Fikrim Yok'' seçeneğinde ortaya çıkmaktadır. Bu seçeneğin tercih edilme oranı yüzde 50,8 gibi oldukça yüksek bir orana tekabül etmektedir. Bu rakam yüzde 25,7'lk ''Değişmeyecek'' seçeneği ile birlikte değerlendirildiğinde işverenlerin, bazı sebeplerden dolayı geleceğe yönelik projeksiyon yapmakta zorlandıkları sonucu ortaya çıkmaktadır.

Bilgi İletişim ve Gayrimenkul Faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin dörtte üçü gelecek dönemde istihdamlarının değişip değişmeyeceği konusunda fikirleri olmadığını beyan etmişlerdir. Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ile Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde de işverenlerin yarısından fazlası geleceğe dönük herhangi bir fikir beyan etmemişlerdir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin yarıya yakını gelecek dönem için istihdamda bir değişim olmayacağı yönünde öngörüde bulunmuşlardır.

Tablo 36: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı	1.459	6,6%
İnşaat	525	5,3%
İmalat	891	3,4%
Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri	83	2,1%
Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı	20	1,8%
İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri	97	1,2%
Eğitim	39	1,0%
Diğer Hizmet Faaliyetleri	16	1,0%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri	31	0,9%
Bilgi Ve İletişim	17	0,9%
Ulaştırma ve Depolama	91	0,8%
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	3	0,2%
Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler	2	0,2%
Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri	1	0,1%
Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor	-12	-8,5%
Genel Toplam	**3.263**	**3,3%**

Kaynak: İPA 2017

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 3,2 artacağı beklenmekte olup Mersin ilinde ise bu oran, yüzde 3,3 ile ülke geneli oranının küçük bir farkla üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla istihdam artış beklentisi yüzde 6,6 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir. Söz konusu sektörün çalışan sayısında da fazla olduğu göz önüne alındığında istihdam açısından ilerleme beklenen sektör olması ilin işgücü piyasası açısından olumlu karşılanabilir. Benzer bir durum İnşaat ve

İmalat sektörleri için de geçerlidir. İnşaat sektöründe Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) 5,3 ve İmalat sektöründe ise yüzde 3,4 olarak tespit edilmiştir.

Gayrimenkul Faaliyetleri ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde herhangi bir değişim beklenmediğinden tablo kapsamında yer almamaktadır. Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Madencilik ve Taş Ocakçılığı ve Ulaştırma ve Depolama sektörlerinde de net istihdam değişimi pozitif yönde olmakla beraber, göz ardı edilebilecek seviyede küçüktür. İstihdam azalışı beklenen tek sektör ise Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörü olmuştur. Bu sektör için tespit edilen Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) -8,5 olarak görülmektedir.

Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Hizmet ve Satış Elemanları	720	5,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	1.199	4,3%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	489	3,0%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	419	2,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	153	2,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	136	1,7%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	128	1,7%
Yöneticiler	17	1,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	2	0,3%
Genel Toplam	**3.263**	**3,3%**

Kaynak: İPA 2017

Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde farklı oranlarda olmakla birlikte bütün meslek gruplarında istihdam artışı beklenmekte olduğu görülmektedir. Oransal olarak bakıldığında en fazla istihdam artışı yüzde 5,2 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubundadır. Bu meslek grubundaki sayısal değişim beklentisi ise 720 kişiliktir.

Sayısal açıdan bakıldığında ise en fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu ise 1.199 kişilik artış ile Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubu olmuştur. Bunun dışında Sanatkarlar ve İlgili

İşlerde Çalışanlar ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek gruplarında da dikkat çekici artışlar beklenmektedir. En az artış beklenen meslek grupları ise 2 kişilik artış ile Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ile 17 kişilik artış öngörülen Yöneticiler meslek gruplarıdır.

Tablo 38: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Paketleme İşçisi	Yıkama ve Ayıklama İşçisi (Meyve Sebze) (Elle)
Beden İşçisi (Genel)	İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)
Konfeksiyon İşçisi	Temizlik Görevlisi
Reyon Görevlisi	Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı
Satış Danışmanı	Forklift Operatörü
İnşaat İşçisi	Profesyonel Sporcu
Şoför (Yolcu Taşıma)	Betonarme Demircisi
Beden İşçisi (İnşaat)	Demir Doğramacı
El ve Makine Dikişçisi (Genel)	Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı
Paketleme İşçisi (Gıda)	Mermer Ebatlandırma İşçisi

Kaynak: İPA 2017

Mersin ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, Paketleme İşçisi, Beden İşçisi, Konfeksiyon İşçisi, Reyon Görevlisi, Satış Danışmanı, İnşaat İşçisi, Şoför (Yolcu Taşıma), Beden İşçisi (İnşaat), El Ve Makine Dikişçisi (Genel), Paketleme İşçisi (Gıda) meslekleridir.

Gelecek dönem itibariyle istihdam azalışı beklenen ilk on meslek ise sırasıyla, Yıkama ve Ayıklama İşçisi (Meyve Sebze) (Elle), İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle), Temizlik Görevlisi, Servis Elemanı (Garson) Yardımcısı, Forklift Operatörü, Profesyonel Sporcu, Betonarme Demircisi, Demir Doğramacı, Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı Ve Mermer Ebatlandırma İşçisidir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda ortak olan dört adet meslek bulunmaktadır. Bunlar Beden İşçisi (İnşaat), Beden İşçisi (Genel), Konfeksiyon İşçisi

(Genel) ve El ve Makine Dikişçisi (Genel) meslekleridir. Buna karşılık olarak geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen Temizlik Görevlisi ve Forklift Operatörü mesleklerinde ise bu yıl istihdam azalış beklentisi bildirilmiştir. Bu sene istihdam artışı beklenen mesleklerden biri olan Paketleme İşçisi mesleğinde ise geçtiğimiz yıl istihdam azalışı yönünde bildirim gerçekleşmiştir.

Şekil 28: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

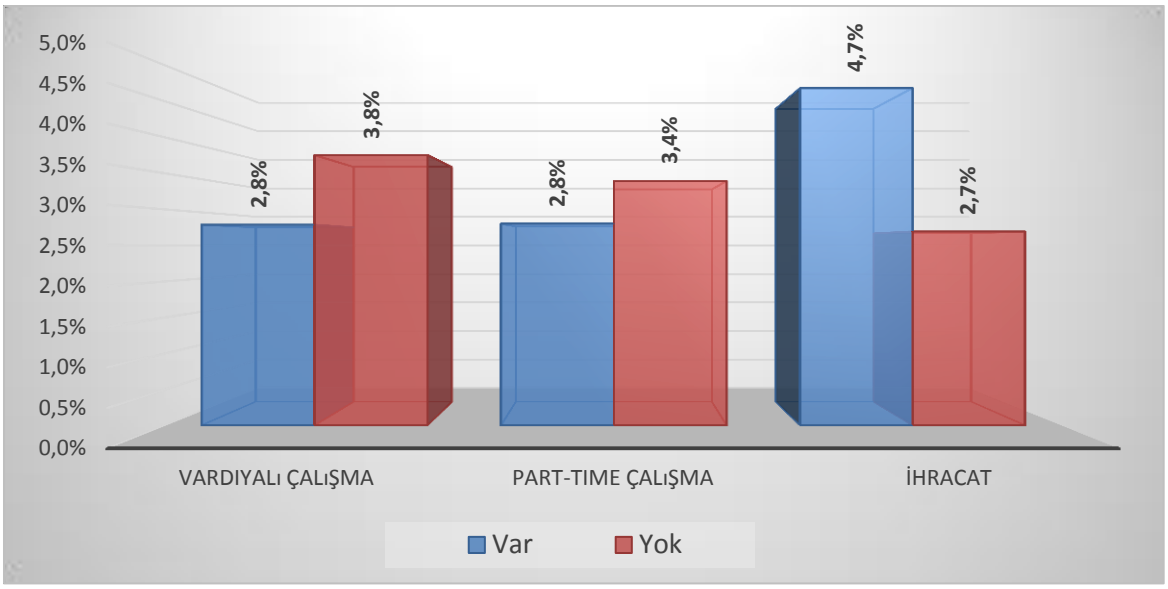

Kaynak: İPA 2017

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında, ihracat yapan işyerlerinin istihdamdaki artış beklentisinin Mersin geneli işyerlerine oranla daha yüksek olduğu görülmektedir. Mersin geneli için beklenti oranı yüzde 3,3 iken ihracat yapan işyerlerinde bu oran yüzde 4,7 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca ihracat yapmayan işyerlerinin beklenti oranı ise Mersin ortalamasının altında yüzde 2,7 olarak gerçekleşmiştir.

Part-time çalışma yapan işyerlerinde istihdam değişim beklentisi 2,8 iken, part-time çalışma yapılmayan işyerlerinde ise yüzde 3,4'tür. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde de benzer şekilde bir oran söz konusu olup, vardiyalı çalımanın olduğu işyerlerinde beklenti yüzdew 2,8 iken vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde bu oran yüzde 3,8 şeklindedir.

SONUÇ

İlin işgücü piyasasının güncel verilere dayalı olarak durumunu ortaya koymaya yönelik yapılan İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun ilk iki bölümünde ağırlıklı olarak derlenen veriler sonucu ortaya çıkan fotoğraf yansıtılmaya çalışılmıştır. Raporun sonuç bölümü ise daha çok, derlenen verilere ilişkin kısıtları, saha çalışmasının yönteminden kaynaklı sıkıntıları ortaya koymaya ve somut verilerden yola çıkarak işgücü piyasasının ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik betimlemelerle çözüm önerilerine ulaşmaya yönelik hazırlanmıştır. Bu noktadan hareketle dönemler itibariyle genel manada değişmeyen ve/veya dikkate değer farklılıklar göstermeyen durumlara ilişkin olarak, geçmiş dönem raporlarına atıflarda bulunulmuş, benzer değerlendirmeler ve çözüm önerileri tekrarlanma ve hatırlatılma yoluna gidilmiştir. Yıllar itibariyle raporların hazırlanma yöntemleri ve/veya içeriklerinde yaşanan değişikliklere karşılık, bu yolla, raporların sonuç bölümleri kullanılarak, ilin işgücü piyasasının dönemler açısından bütüncül bir şekilde ele alınması ve tüm kullanıcılar açısından dönemler itibariyle değerlendirme yapılabilecek bir duruma getirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır.

Teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, uluslararası sermaye hareketleri ve ekonomik anlamda yaşanan küreselleşme, tüketim eğilimlerini, üretim ve çalışma koşullarını, organizasyon yapılarını, üretim modellerini, eğitim ve istihdam olanaklarını etkilemekte ve değiştirmektedir. Mevcut ortam koşullarında gerçekleştirilecek işgücü piyasası analizlerinin de, ihtiyaç duyulan tüm detayları kapsayacak derinlikte, yapılan değerlendirme ve ortaya konulan önerilerin uygulamaya dönüşümünü sağlayacak en doğru zamanda kullanıcılara sunulması zorunluluk halini almıştır.

Mersin İli İşgücü Piyasası Araştırması Raporunun temel amacı; arz göstergeleri ve veri setleri ile talep göstergeleri ve veri setleri arasındaki ilişki ve bağlantıları tespit edip analize tabi tutarak il düzeyinde aktif istihdam politikalarının oluşturulmasına katkı sağlamaktır. Aktif istihdam politikaları yoluyla işsizliğin azaltılıp istihdamın arttırılması, işgücü piyasasında arz ve talep arasında mevcut dengesizliklerin ortadan kaldırılması ile yakından ilişkilidir. İşgücü Piyasası Araştırması Raporu ile özellikle işgücü talebine ilişkin elde edilen bulgular ve işgücü arzının yapısına ilişkin veriler ışığında işgücü piyasasındaki dengesizliklerin giderilmesine yönelik öneri ve değerlendirmelere ulaşılırken, il düzeyinde aktif işgücü politikaları için en temel veriler de sağlanmış olmaktadır.

Ancak İşgücü Piyasası Araştırması Raporu çerçevesinde gerek arz bileşenlerine ilişkin gerekse talep bileşenlerine ilişkin temin edilen, kullanılan ve derlenen verilerle ilgili bazı kısıtlar bulunmaktadır. 2012 ve 2013 yıllarında ilin işgücü piyasası analizi yapılırken arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler konusunda eldeki mevcut verilerin kullanımı yoluna gidilmiştir. Bu noktada özellikle işgücü piyasasına arz yönünden bakarken kullanılabilecek verilerin çoğunluğunun Mersin ili

özelinde değil, Adana ve Mersin illerini kapsayan TR62 bölgesi genelinde mevcut olmasından kaynaklanan sıkıntılar yaşanmıştır. TR62 bölgesi içinde, Adana ve Mersin İlleri sosyo-ekonomik gelişmişlik seviyesi, demografik yapısı ve coğrafi konumu bakımından birbirine benzer özellikler taşımakla birlikte, derlenen verilerin bölge bazında olması, ilin gerçek durumunun değerlendirilmesine tam olarak imkân sağlamamıştır.

Bu sebeple 2014,2015 ve 2016 yılları araştırma raporları hazırlanırken arz bileşenlerine ilişkin veriler konusunda sadece bir kısım ekonomik göstergeye değinilmiş olup, bu verilere ek olarak İŞKUR veri tabanından elde edilen verilerinden faydalanılmıştır. 2017 yılında ise arz bileşenlerine ilişkin veriler konusunda ekonomik göstergelere hiç vurgu yapılmamıştır. Bu değişikliğin sonucu olarak da önceki dönemlerde hazırlanan raporlarda yer alan arka plan veri setlerinin üretilememesi sebebiyle bu çalışma kapsamında bir karşılaştırmaya tabii tutulamaması sonucu ortaya çıkmıştır.

Geçmiş dönemler için hazırlanan raporların sonuç metinlerinde de belirtildiği üzere, her ne kadar Kurumumuz verileri Kurumumuza başvuru yapan iş arayan verilerini ve Kurumumuzdan hizmet alan işveren verilerini içeriyor olsa da işgücü piyasasının tüm aktörlerine ulaşılamamış olması sebebiyle kısıtlı bir içeriğe sahiptir. Ayrıca Kurumumuz verilerinin işgücü piyasasının dinamizmi karşısında sürekli güncelleme ve ayıklamaya tabii tutulması bir zorunluluk halini almış olup tüm ekonomik ve sosyal taraflarca kabul edilebilir ve sağlıklı verilere kavuşmak için veri tabanımız ve teknolojik altyapımız konusunda da geliştirmeler yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. 2017 rapor hazırlanma tarihi itibariyle de bu konular açısından herhangi bir gelişme kaydedilememiştir.

İşgücü piyasasının talep tarafında, verilerin derlenmesi amacıyla referans dönem içerisinde, tamamen bu amaca yönelik bir araştırma düzenlenmiş olmasına karşılık, bu araştırmada verilerin temin edilmesinde ve temin edilen verilerin değerlendirilmesinde önceki yıllarda yaşananlara çok benzer bazı kısıtlarla karşılaşılmıştır. Bu kısıtlar dönemler itibariyle raporlara yansıtılırken aynı zamanda sorunların çözülebilmesi amacıyla ilgili birimlerle paylaşım yoluna gidilmektedir. Her ne kadar araştırma öngörülen zaman dilimi içerisinde tamamlanmış olsa da, en önemli kısıt, saha çalışması yoluyla verilerin toplanması aşamasında, araştırmanın temelini oluşturan ve Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) çekilen firma listelerinden kaynaklanmıştır. TÜİK' in idari kayıtları esas alarak oluşturduğu listelerde yer alan bilgilerle, bir kısım işyerinin fiili durumları uyumsuzluk göstermektedir. Bu sorunla tüm dönemler itibariyle karşılaşılmasına rağmen kayıtların idari kayıtlar olması ve diğer kamu kurumlarının çeşitli sebeplerle güncelleme veya listeden çıkarma işlemi yapmamasından dolayı TÜİK listelerine yansımaya devam etmektedir. Kurumumuzca yapılan bildirimlere rağmen söz konusu listelerde yer alan firma unvan ve adreslerinin hala güncel olmaması, bir yandan örneklemlere ulaşma konusunda ek çalışmalar yapılmasına ve zaman kaybına yol açarken, bir yandan da hiçbir şekilde ulaşılamayan örneklemler sebebiyle, araştırmada kullanılan formların

neredeyse her beş işyerinden biri için veri tabanına ''cevapsızlık formu'' olarak yansımasına sebep olmuş ve söz konusu firmalardan temin edilmesi planlanan verilere ulaşmak mümkün olamamıştır. Bu durumun art arda gelen raporlama dönemleri itibariyle gerçekleşmesi listelerle ilgili yaşanan sıkıntının süreklilik arz ettiği görüntüsü oluşturmaktadır.

Gerçekleştirilen araştırma neticesinde elde edilen verilerin sağlıklı olma düzeyi, bu aşamadan sonra gerçekleştirilen değerlendirme ve analiz çalışmalarına direkt olarak etkide bulunmaktadır. Talep veri setlerinin oluşturulması konusunda karşılaşılan kısıtlardan biri de; yine önceki çalışma dönemlerinde olduğu gibi yapılan saha çalışmaları esnasında, bir kısmı çalışmaya katılan kurum personelinden kaynaklı, bir kısmı da işverenden kaynaklı sebeplerle, sorulan sorulara tam olarak sağlıklı yanıtlar alınamamış olmasıdır. Bu sonuca, firmalar için düzenlenen formlarda yer alan bilgiler ile verilen cevapların karşılaştırılarak değerlendirmeye tabi tutulması neticesinde ulaşılmış olmasına karşılık, bu değerlendirmeyi veri setlerine yansıtacak bir ölçek bulunmamaktadır. Ayrıca saha çalışması sürecinde ve saha çalışmasının tamamlanması sonrasında koordinasyon ekibi tarafından saha çalışmasına katılan elemanlarla yapılan birebir görüşmeler ve değerlendirme toplantılarında da yine ölçülebilir olmamakla beraber benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

İŞKUR tarafından tüm ülkeyi kapsayacak şekilde düzenlenen İşgücü Piyasası Araştırmaları, Cumhuriyet tarihinde eşi görülmemiş çapta büyük ve önemli araştırmalardır. Bu çalışmaların ölçeğinin büyüklüğü takdire şayan olmakla birlikte, işgücü piyasası açısından yapılacak analizler neticesinde ortaya konulacak sonuç ve çözüm önerilerinin gerçekçi olabilme ölçütü, analizin kapsamının genişliği ve ne kadar derinlemesine uygulandığı ile yakından ilintilidir. Bu çerçevede gerçekleştirilen analizlerin saha çalışması aşamasının, işgücü piyasasının tüm taraflarını kapsayacak şekilde uygulanması önem arz etmektedir. 2012 yılından bu yana gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırmalarının saha çalışmaları sadece ''talep'' boyutuyla sınırlı kalmış olup, ''arz'' boyutuna ilişkin olarak, işverenlere uygulanan yüz yüze görüşme yönteminin uygulanmamış olması sebebiyle, ne çalışanlardan ne de işsizlerden elde edilmiş herhangi bir veri seti oluşturulabilmiştir.

Bir diğer kısıt ise işgücü piyasasının genel sorunlarından biri olan kayıt dışı çalışma ile ilgilidir. Kayıt dışı çalışma Türkiye genelinde bir sorun olarak karşımıza çıkmakta olup, TR62 Bölgesi için kayıt dışılık oranları Türkiye ortalamasının da üstünde seyretmektedir. Kayıt dışı çalışma ve çalıştırma olgusu toplumun tüm kesimleri tarafından bilinen bir olgu olmakla beraber, işverenlerin kamu kurum/kuruluşları ile yaptıkları ortak çalışmalarda kayıt dışı çalıştırdıkları personellere ilişkin bilgileri paylaşmama yönünde bir yaklaşım sergiledikleri söylenebilir. Bu değerlendirme ışığında, işgücü piyasası araştırması kapsamında yapılan saha çalışması esnasında ulaşılan işverenlerin de sadece

kayıtlı çalışanlarına ilişkin veri ve bilgileri paylaştığı düşünülmektedir. Koordinasyon ekibinin saha elemanları ile yaptığı görüşmelerden alınan geri bildirimler de bu görüşü kuvvetlendirmektedir.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlere uygulanan bilgi formlarının içeriğinde yıllar itibariye geliştirmeye yönelik olarak çalışmalar yapılmaktadır. Bu kapsamda akademik çevrelerle gerçekleştirilen toplantılar ve çalıştaylar neticesinde, oluşturulan komisyon tarafından 2014 yılı İşyeri Bilgi Formunda çerçeve yapı korunmakla birlikte önemli değişikliklere gidilmiştir. 2015 yılı İşyeri Bilgi Formunda da 2014 yılında alınan geri bildirimlere göre güncellemeler yapılmış, 2016 ve 2017 yılı formlarında da yine bir önceki döneme göre bazı değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Bu değişiklikler neticesinde üretilen veri setlerinde de değişiklikler gerçekleşmiş ve sonuç itibariyle yapılan her analiz de bir önceki rapora göre ciddi farklılıklar göstermiştir. 2014 yılından itibaren arz veri setlerinde ve İşyeri Bilgi Formunda ortaya çıkan bu farklılıklar kendini kitabın adında da göstermiş olup, 2012 ve 2013 yıllarında İşgücü Piyasası Analizi Raporu olan isim 2014 yılında İşgücü Piyasası Araştırma Raporu haline dönüşmüştür.

Gerek bir önceki paragrafta değinilen değişiklikler gerekse saha çalışmalarının dönemleri arasındaki farklılıklar, yıllar itibariyle geniş kapsamlı çalışmalar sonucu ortaya konmuş olmasına karşılık, raporların ihtiva ettiği verilerin önceki dönemlerle karşılaştırılmasına imkân vermemektedir. Mevsimsellik etkisi ve saha çalışmalarının gerçekleştirildiği dönemler arasında standardizasyonun olmamasına ek olarak çalışmaya veri sağlayan bilgi formlarında değişikliklere gidilmiş olması raporun bir diğer kısıtıdır.

İstihdam ile istihdam edilen nüfusun eğitim düzeyi arasında önemli bir ilişki bulunmaktadır. Çalışabilir yaştaki nüfusun eğitim düzeyinin düşük olması bir yandan işgücü piyasasına dâhil olmayı zorlaştırdığı gibi, diğer yandan da işgücü piyasasına girenlerin oldukça düşük ücretlere razı olması ve kayıt dışı istihdam gibi sıkıntıları beraberinde getirmektedir. Bu aşamada, daha önce yapılan çalışmalarda da ortaya konulan bir analizi, geçerliliğini koruyor olması sebebiyle paylaşmak gerekliliği bulunmaktadır. İşgücü piyasalarının sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için eğitim ve istihdam arasında ilişkide herhangi bir kopukluk yaşanmaması gerekmektedir. Bu açıdan bakıldığında, gerek Mersin İli gerekse Türkiye genelinde eğitim sürecini tamamlayarak herhangi bir okuldan mezun olanların, bir başka ifadeyle; işgücü piyasasına arz tarafından dâhil olmak isteyenlerin, bilgi ve becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı ve davranışlarının piyasanın taleplerini karşılamaktan oldukça uzak olduğu görülmektedir. Bir taraftan öğrencilere verilen eğitimler işgücü piyasasında talep edilen nitelikleri karşılayamazken, diğer taraftan ekonomi, işgücü piyasasında eğitimli işsizlere uygun işler yaratamamaktadır.

Eğitim ve istihdam arasındaki kopuklukların yerel düzeyde en alt seviyelere düşürülebilmesi kurumlar arasında sağlanacak üst düzeyde işbirlikleri ile sağlanabilecektir. Bu çerçevede bir işbirliğine ulaşabilmek için, İŞKUR İl Müdürlükleri, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları ve işverenleri temsilen Ticaret ve Sanayi Odaları ile Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birlikleri başta olmak üzere, ekonomik ve sosyal tüm tarafları bünyesinde barındıran İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK) oluşturulmuştur. İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulları (İİMEK), mesleki ve teknik eğitim ile işgücü piyasası arasında kurumsal bir bağ oluşturması ve işbirliğine dayalı bir yönetim mekanizması sağlaması açısından önem arz etmekte olup, bu kurulların, yapılacak çalışmalar ve alınacak kararlar yoluyla etkinliklerini daha üst düzeylere taşıması gerekmektedir.

İşgücü piyasası araştırması kapsamında açık işler için yapılan bildirimlerin cinsiyet dağılımının incelenmesi bazı değerlendirmeler yapmamıza imkân sağlamaktadır. İşverenlerin talep ettikleri eğitim düzeylerinin incelenmesi neticesinde; eğitim seviyesi yükseldikçe, kadınların işgücü piyasasına dâhil olmalarının daha kolay gerçekleşebildiğini sonucuna ulaşılmaktadır. 2017 yılı çalışmasında yaş grupları açısından bir değerlendirme yapılmamış olmasına karşılık önceki dönem çalışmalarında yer alan verilerle edinilen mevcut veriler birlikte değerlendirildiğinde, kadınların ve gençlerin işgücüne katılımlarının ve istihdam olanaklarının artması, işsizlik oranlarının ise azalması amacıyla, bu kesimler için özel önlemler alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu önlemler il düzeyinde belirlenecek istihdam politikalarının yanında Kurumumuzca düzenlenecek eğitim ve programları da kapsamalıdır. Sonuç itibariyle; düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin öncelikli hedef kitlesi kadınlar ve genç nüfus olmalıdır.

Mersin İlinde yer alan işyerlerinin kuruluş yıllarına göre dağılım tablosu incelendiğinde toplam işyerlerinin yüzde 42,2 ile yarısından daha az bir kısmının 10 yılın altında bir geçmişe sahip olduğu göze çarpmaktadır. Bu işyerlerinin de yüzde 25'i 5-9 yıl ve yüzde 17,2'si ise sadece 0-4 yıl önce kurulduğu görülmektedir. 10 ila 19 yıl arası geçmişe sahip işyerlerinin oranı ise yüzde 29,3 olup, bu işyerlerinden yüzde 18,1'i 10-14 yıl arası, yüzde 11,2'si ise 15-19 yıl arası geçmişe sahiptir. 20 ila 24 yıllık bir geçmişe sahip işyerleri toplam işyerlerinin yüzde 15,1'lik bir kısmını temsil ederken 25 ve üzeri yıllık geçmişe sahip işyerleri ise toplam işyerlerinin sadece yüzde 13,4'lük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu verilerden yola çıkılarak Mersin İli için genç işyeri sayısının fazla oluşu girişimciliğin ve yatırımların olumlu yönde ilerlemesi ve/veya yakın bir geçmişten itibaren ilin işgücü piyasasında bir hareketlenme yaşanmaya başladığı şeklinde değerlendirilebilir. Ancak diğer taraftan 25 yıl ve üzeri bir geçmişe sahip işyeri sayısının oldukça az olması da işgücü piyasasında köklü firmaların yeterince yer bulamadığı ve/veya Mersin ili işgücü piyasasında gerçekleşen hamlelerin çok uzun bir geçmişinin olmadığı şeklinde bir görüntü sergilemektedir.

Araştırma kapsamında işverenlerden veya işveren temsilcilerinden, işyerlerinde part-time çalışma ve vardiyalı çalışma uygulanıp uygulanmadığı bilgisi de alınmıştır. Buradan elde edilen verilere göre genel olarak ve cinsiyet dağılımı şeklinde en fazla çalışılan meslekler tespit edilmekle birlikte söz konusu mesleklerin tamamında part-time çalışıldığı sonucuna ulaşmak mümkün değildir. Zira işveren veya temsilcilerinden hangi mesleklerde part-time çalışanların tercih edildiği, hangi mesleklerde tam zamanlı çalışma yapıldığı bilgisi derlenmemiştir. Benzer şekilde vardiyalı çalışmaya ilişkin olarak elde edilen veriler açısından bakıldığında ise gözden kaçırılmaması gereken bir husus çalışma kapsamında yer alan işyerlerine sadece vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığının sorulmuş olmasıdır. Bu noktadan hareketle çalışanların vardiya durumlarına ilişkin bir bilgi edinme imkânına sahip olunamamıştır. Dolayısıyla gerek part-time çalışma gerekse vardiyalı çalışma sisteminin genel olarak istihdama ve özel olarak da kadın istihdamına etkisi üzerinde sonuçlara ulaşabilmek için daha somut ve derinlemesine bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır.

Gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması sonucunda, işgücü talebi açısından, İmalat sektörü, Toptan ve Perakende Ticaret sektörü ile Ulaştırma ve Depolama sektörlerinin önde geldiği ve en fazla açık iş ile temininde güçlük çekilen mesleklerin bu sektörlerde olduğu görülmektedir. Mersin İli için en fazla açık işin Makineci (Dikiş) mesleğinde olduğu görülmektedir. Diğer açık iş bulunan meslekler ise sırasıyla, Reyon Görevlisi, El ve Makine Dikişçisi (Genel), Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı meslekleridir. Bu sonuçlara bağlı olarak, düzenlenmesi planlanan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin, bahsi geçen sektörlerdeki ve mesleklerdeki eleman ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak düzenlenmesi fayda sağlayacaktır. Buna karşılık olarak; Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri, Gayrimenkul Faaliyetleri ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörlerinde ise açık işler ve temininde güçlük çekilen meslekler açısından bir hareketlilik görülmemektedir. Dolayısıyla işgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken bu sektörlerdeki durağanlığın da göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

Genel itibariyle açık işlerin mesleklere ve cinsiyete göre dağılımı açısından yapılan değerlendirme neticesinde açık işlerin yüzde 41'lik kısmı için erkek çalışan tercih edildiği yüzde 51'lik kısmı için cinsiyet bildiriminde bulunulmaksızın ''fark etmez'' şeklinde bir tercih yapıldığı ve açık işlerin yüzde 8'lik kısmı için kadın çalışan tercih edildiği görülmektedir. İşverenler tarafından birçok meslek için fark etmez seçeneğinin belirtilmesi genel anlamda işgücü piyasamızda yeterince yer alamayan kadın çalışanlar açısından işin gerektirdiği özelliklere sahip olmaları durumunda istihdamının arttırılması yönünde değerlendirilebilecektir.

İşgücü Piyasası Analizinin en temel göstergesi açık iş oranıdır. İşgücü Piyasası Analizi Araştırması kapsamında açık iş; araştırmanın saha uygulaması sürecinde ziyaret edilen işyerlerinde işverenlerin "fiilen" ihtiyaç duydukları meslekleri ifade etmektedir. Açık iş yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak olan pozisyonları tanımlar. İşverenler bu pozisyonları ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. Açık iş oranı; toplam açık iş sayısı ile mevcut istihdamın birlikte değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan bir orandır. Bu noktadan hareketle en fazla açık iş bulunan sektör ile açık iş oranı en yüksek sektör farklı olabilmektedir. Açık iş oranlarının yüksekliği ilgili sektörlerdeki gelişimin bir göstergesi olarak değerlendirilebileceği gibi çeşitli gerekçelerle personel sirkülasyonunun o sektörlerde fazla olmasının da bir sonucu olabilir. Bir diğer neden de çalışan sayılarının az olması sebebi ile küçük hareketliliklerin bile oransal anlamda yüksek ifade edilmesine sebep olabileceğidir. Sektörlere göre açık iş oranı tablosu verilerine göre 2017 yılında Mersin İli geneli için geçerli açık iş oranı yüzde 1,2 olarak gerçekleşmiştir. İŞKUR Açık İş Oranlarının hesaplanması, ekonomik ve sosyal taraflar ve uluslararası platformlarda güvenilir bir veri olarak kabul edilmesi yönünde özverili çalışmalar ortaya koymaya çalışmakla birlikte, yıllar itibariyle hesaplanan oranlar, saha çalışmasının veri toplama aşamasında yaşanmış olması olası ancak tespit edilememiş bir sıkıntıya işaret etmektedir.

Mersin İlindeki açık işlerin yüzde 30,5'i için herhangi bir eğitim düzeyi talep edilmemiştir. Yüzde 25,9'luk kısmı için lise altı eğitim düzeyi ve yüzde 22,6'lık kısmı için Genel Lise eğitim düzeyinin işverenler tarafından yeterli bulunduğu görülmüştür. İşverenlerin bu yaklaşımlarında, talep ettikleri elemanlarda eğitim düzeyinden ziyade fiziki ve bedensel yeterlilik ile mesleğe ilişkin yeterli bilgi gibi özellikleri aramaları etken olmaktadır. Aslında eğitim durumuna göre açık iş dağılım oranları arasında yer alan fark etmez ve lise altı eğitim düzeyinin toplamı yüzde 56,4 seviyesiyle çok çarpıcı olmakla birlikte en çok açık iş bulunan meslek sıralamaları ile söz konusu oranlar benzerlik göstermekte ve örtüşmektedir. Bu durum kendini mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenlerinde de göstermektedir. Mersin İlinde işverenler eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak ilk sırada gerekli mesleki beceri/niteliğe sahip eleman bulunamamasını belirtirken ikinci sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir.

Eğitim düzeyine ilişkin veriler ve genel olarak işgücü piyasasındaki durağanlık, belli dönemlerde çok fazla bir vasfı olmayan ve düşük eğitim düzeyindeki işsizleri işgücü piyasasına girme açısından zorlamaktadır. İşsizliğin yoğun olduğu dönemlerde işsizlerin, işgücü piyasasından uzun süreli uzak kalmalarını engellemek, çalışma disiplininden kopmamalarını sağlamak ve geçici süreli de olsa gelir desteğinden faydalanabilmeleri amacıyla düzenlenen Toplum Yararına Programların (TYP) yıllar itibariyle kurs ve programlar arasında ön plana çıkarak adeta lokomotif görevini üstlendiği görülmektedir. Ağırlıklı olarak kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği halinde düzenlenen, diğer kurs ve

programlarla karşılaştırıldığında neredeyse hiç tanıtımı yapılmayan bir program olmasına karşılık, ciddi anlamda tanıtımı yapılan ve hatta çeşitli teşviklerle desteklenen programlardan çok daha fazla bilinirliğe sahip olan Toplum Yararına Programların (TYP), son yıllarda, kurumun en aktif, en yoğun ve en fazla mesai ile bütçe ayırdığı asli görevi konumuna geldiği söylenebilir.

Mersin ilinde temininde güçlük çekilen meslekler arasında ilk sırada Makineci (Dikiş) mesleği gelmektedir. Bu mesleği Şoför-Yük Taşıma, Paketleme İşçisi, Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) mesleği izlemektedir. En fazla açık iş bulunan ilk beş meslek ile temininde en fazla güçlük çekilen ilk beş meslek birlikte değerlendirmeye tabi tutulduğunda, Makineci (Dikiş), Beden İşçisi (Genel) ve Satış Danışmanı mesleklerinin aynı olduğu görülmektedir. İşgücü piyasasının sağlıklı bir şekilde işleyebilmesi için, söz konusu mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenleri tespit edilerek bunlara karşı üretilecek somut çözümler ve politikalar yoluyla bu mesleklerdeki açık işlerin karşılanması yoluna gidilmelidir.

İşgücü yetiştirme faaliyetleri planlanırken çalışma sonucunda temininde güçlük çekilen mesleklere ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve rapor sonuçlarının göz önünde bulundurulması işgücü arzları ile işgücü taleplerinin eşleştirmeleri açısından olumlu sonuçlar doğuracaktır. Ancak bu anlamda yapılacak çalışmalar neticesinde yıllık işgücü eğitim planları oluşturulurken, Kurumun söz konusu mesleklerde düzenlediği eğitimlerden mezun olanlar ve/veya Kurum veri tabanında kayıtlı bu mesleğe sahip elemanların da değerlendirmeye tabii tutulması gerekmektedir.

Tüm meslekler açısından Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması ve Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması nedenlerinin farklı oranlarla da olsa sıklıkla temininde güçlük çekilme nedeni olarak belirtilmesi bir yandan mesleki eğitimin önemini bir kez daha somut verilerle kanıtlarken diğer yandan işverenlerin, işgücüne tecrübe kazandırmak adına işgücü piyasasına katkıda bulunmasını zorunlu kılmaktadır. Bu anlamda çeşitli teşviklerle uygulanmakta olan işbaşı eğitim programları yoluyla etkili olmaya çalışılırken bir yandan da farklı istihdam politikaları yoluyla işverenler bu sürece daha fazla dâhil edilmelidir.

Araştırma verilerinden hareketle kurumun son yıllarda aktif işgücü programları arasında İşbaşı Eğitim Programları üzerinde yoğunlaştığı ve bu programlar ile katılımcı sayılarının arttırılması, buna paralel olarak mesleki eğitim kurslarına verilen ağırlığın nispeten azaltılması yönünde bir politika izlediği söylenebilir. Bunun yanında girişimcilik programları 2013 yılında kurum kaynaklı olmayan sebeplerden dolayı yaşanan istisnai düşüş haricinde belirli bir seviyede desteklenmekte olup, girişimcilik potansiyeline sahip başvuru sahiplerinin eğitimi gerçekleştirilmektedir.

Temininde güçlük çekilen meslekler, açık işler ile birlikte değerlendirildiğinde açık işler ile temininde güçlük çekilen meslekler arasında benzerlik olduğu, en fazla açık iş olan meslekler ile temininde güçlük çekilen mesleklerin büyük oranda aynı olduğu görülmektedir. Söz konusu mesleklere bakıldığında birçoğunun ara eleman kategorisinde olduğu görülmekte olup, ara eleman bulunması noktasında önemli sıkıntılar olduğu söylenebilir. Bu meslekler analize tabii tutulduğunda, açık veya temininde güçlük çekilenlerin, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanlar olduğu da görülmektedir. Bu verilere ve değerlendirme rağmen bu mesleklerin temininde neden güçlük çekildiğine ilişkin hem işveren hem de işçiler ve işsizler tarafından temin edilecek bilgilere ihtiyaç vardır.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında düzenlenen bilgi formları işveren, işveren vekili veya yetkililer tarafından doldurulmuştur. Bu noktadan hareketle temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında işverenler büyük çoğunlukla işgücünden kaynaklı nedenleri sorun olarak gösterirken önerilen ücretin düşüklüğü ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, vardiyalı çalışma olması gibi işyerinden kaynaklı nedenleri çok fazla sorun olarak görmemişlerdir. Bu veriler ışığında mesleksizlik sorunu ile işgücü piyasasının gerektirdiği eğitim düzeyi, nitelik ve becerilere sahip olmama durumu bir kez daha ortaya konulmakla birlikte, yüksek nitelik ve yüksek eğitim düzeyi gerektirmeyen, düşük maliyetlerle ve kısa vadelerde yetiştirilebilecek elemanların temininde yaşanan güçlükler konusunda işverenden ve piyasa koşullarından kaynaklanan nedenlerin, tablolara yansıyan düşük oranlardan bağımsız olarak ayrıca değerlendirilmesi gerekmektedir.

İşgücü piyasasında işverenlerin mevcut açık işlerini karşılamak için kullandıkları çeşitli arama kanalları bulunmaktadır. 2017 yılı işgücü piyasası araştırması saha çalışması kapsamında 2014, 2015 ve 2016 yıllarında olduğu gibi işverenlere kullanmakta oldukları arama kanalları konusunda da sorular yöneltilmiş ve belirli veri setlerine ulaşılmıştır. İşverenler bu soruya karşılık olarak birden fazla seçenek belirtebilmişlerdir. Bu veri setlerine göre Mersin İlinde işverenlerin genel olarak kullanmakta oldukları arama kanalları arasında İŞKUR aracılığı yüzde 79,5 oranıyla ön plana çıkmaktadır. Bu arama kanalını takiben yüzde 39,9 oranı ile geleneksel bir arama kanalı olan ve işverenlerin hali hazırda aktif olarak kullanmaya devam ettikleri akraba-eş dost kanalı yer almaktadır. Kendi Çalışanları aracılığı arama kanalı kullanım oranı yüzde 37 iken, İnternet sosyal medya yüzde 34 oranında, gazete ilan vb. kanallar ise yüzde 12,3 oranında tercihler arasında bulunmaktadır. Mersin İli itibariyle özel istihdam bürolarının yaygın olmaması tabloya da yansımış olup yüzde 5,2'lik bir oranda bu arama kanalının tercih edildiği belirtilmiştir.

Açık işlerin eğitim durumunun arama kanallarına göre dağılımı konusunda işverenlerin lisansüstü dışında tüm eğitim düzeyleri için İŞKUR aracılığı kanalını tercih ettiği belirtilmiştir.

Lisansüstü eğitim seviyesi talep edilen açık işler söz konusu olduğunda işverenlerin İŞKUR aracılığı kanalını kullanmadıkları gibi akraba eş dost kanalı ve Gazete-İlan vb. arama kanalını da düşük oranda tercih ettikleri görülmektedir. Bu eğitim seviyesinde işverenler tarafından tercih edilen kanal ağırlıklı olarak internet ve sosyal medya gibi başvuranların kendi vasıflarının dışında bir önceliğe sahip olmadıkları kanallardır.

Mevcut araştırıma dönemi de dâhil olmak üzere son 3 yıl araştırmalarında birbirine benzer şekilde dikkat çekici bir durumla karşılaşılmıştır. Farklı değişkenler kullanılarak gerçekleştirilen tüm veri setleri sonucunda İŞKUR aracılığının hemen hemen her düzeyde oldukça yüksek oranlarda arama kanalı olarak tercih ediliyor görünmesi, gerek işgücü piyasasına hâkimiyet, gerek Kurum faaliyetlerinin sonuçları gerekse piyasaya etki oranları açısından değerlendirildiğinde tartışmaya açık bir konudur. Veri setlerinin bu sonuçları yansıtıyor olmasında saha çalışmasına katılan Kurum personelinin iş ve meslek danışmanı olmalarından kaynaklı, ''çalışmalarının etkinliğini'' araştırma raporuna yansıtma çabasının yanı sıra, işverenlerin saha çalışması yapan elemanların İŞKUR personeli olmasından kaynaklı ''iyi niyetli'' ama tam anlamıyla mevcut durumu işaret etmeyen bildirimlerinin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeler ölçülebilir olmamakla beraber belirtilen gerekçelerle arama kanalları konusunda yapılan çalışma daha fazla detaylandırmaya ve belki de verilerin temin edilmesinde yöntem değişikliğine gidilmesine muhtaçtır.

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında işverenlerden dönemler itibariyle edinilen istihdam artış ve azalış beklentilerinin analize tabi tutulması, işgücü piyasasının geleceğine yönelik bir fikir sahibi olmamızı mümkün kılmaktadır. Mersin için araştırma sonucunda elde elden Net İstihdam Değişim Oranları (NİDO) pozitif olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu verilerde dikkat çeken detay, bir yıl sonrası için herhangi bir tahminde bulunmayarak ''fikrim yok'' şeklinde beyanda bulunan işverenlerin, oranının yüzde 50,8 gibi azımsanmayacak bir seviyede gerçekleşmesidir. Bir yıl sonrası için artış olacağı yönünde fikir beyan eden işverenlerin oranı yüzde 19,4 olmasına karşılık, azalış öngören işverenlerin yüzde 4'te kaldığı görülmüştür. Bir yıl sonrası için herhangi bir değişim öngörmeyen işverenlerin oranı yüzde 25,7 seviyesinde olup, her dört işverenden biri bu yönde fikir beyan etmiştir.

Bu sonuçlardan yola çıkıldığında, ''Fikrim Yok'' seçeneği, ''Değişmeyecek'' seçeneği ile birlikte değerlendirildiğinde işverenlerin, ulusal ve uluslararası çeşitli gelişmelerden dolayı, işgücü piyasasında yaşanması olası dalgalanmaları göz önünde bulundurarak, geleceğe yönelik projeksiyon yapmakta zorlandıkları sonucu ortaya çıkmaktadır. Bu çıkarımlar söz konusu olmasına rağmen, işverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin kısmen olumlu yönde olduğu söylenebilir. İşverenlerin geleceğe yönelik beklentilerinin olumlu olması, işgücü piyasasında talep yaratmaları sonucunu doğuracaktır. Bu aşamada dikkatle üzerinde durulması gereken konu, ortaya çıkan veya çıkacak olan

talebin işgücü arzıyla en doğru şekilde eşleştirilmesidir. Eşleştirmenin doğru gerçekleşmesi yolunda kamu istihdam kurumu olarak İŞKUR'un faaliyetlerinin yanında üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve işveren temsilcileri ile yapılacak işbirlikleri de önem arz etmektedir.

İşgücü piyasasında istihdam artışını sınırlayan faktörleri belirlemek ve bunları ortadan kaldırmak için gerekli ekonomik ve sosyal tedbirlerin eğitim alanındaki tedbirlerle birlikte uygulanması gerekmektedir. Ancak bu şekilde işgücü piyasalarının toplam iş yaratma kapasiteleri artacak, istihdamda genişleme sağlanabilecek ve işsizliğin çözümü anlamında önemli mesafeler kat edilebilecektir. Ayrıca, aktif işgücü programlarının işgücü piyasası analizleri doğrultusunda etkin bir biçimde uygulanması ve yaygınlaştırılması, işsizliğin işgücü piyasası üzerindeki etkilerini nötralize etme yolunda önemli bir değişkendir. Gerçek anlamda aktif bir işgücü piyasası oluşturabilmek için; mevcut işgücünün becerilerinin arttırılması, işsizlere yeni beceri ve nitelikler kazandırılması, genç işsizlerin işgücü piyasasında deneyim kazanmalarını sağlayacak işbaşı eğitim programları ve benzeri uygulamalar geliştirilmesi ile çalışma ortam ve koşullarının uygun hale getirilmesi ön plana çıkan tedbirlerdir.

Dünyada gelişen teknolojilere bağlı olarak bilgi ve iletişim alanlarında yaşanan hızlı değişimler ve ekonomik yapının küreselleşmesiyle birlikte birçok sektörde ve meslek dalında, farklı periyotlarda, dinamik dönüşümler ortaya çıkmaktadır. Bu durum bir yandan, yapılan işlerin niteliği, işverenlerin beklentileri ve çalışanların özellikleri üzerinde değişim ve gelişim baskısı oluştururken, diğer yandan, yapısal değişikliklerin zamanlaması, beklentilerin karşılanması ve insan kaynaklarının yeni koşullara uyumlulaştırılması konularında en doğru reaksiyonların verilmesini sağlayacak yeni yaklaşımlar geliştirilmesi ihtiyacını doğurmaktadır. İşgücü piyasasının işgücü talebi de ekonomik ve teknolojik gelişmelere paralel olarak dinamik bir şekilde değişim göstermekte olup, işverenlerde yüksek vasıflı bir işgücü profili beklentisi oluşmaktadır. Bu durumda gelişen koşullara uygun şekilde işgücü arzı oluşturabilmek için, işgücünün niteliklerinin sürekli öğrenme yöntemi ile yenilenmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Geliştirilecek istihdam stratejileri yoluyla, değişen piyasa koşullarına, yeni teknolojik altyapılara ve üretim modellerine karşı oluşturulacak uyum yetenekleri, hem mevcut hem de potansiyel işgücünün istihdam edilebilme imkânını arttıracaktır.

İşgücü Piyasası Araştırma Raporu, sonuç kısmında değinilen tüm kısıtlara, ölçülebilir olmamakla birlikte çalışma veri setleri dışında göstergelere dayalı değerlendirmelere rağmen, işgücü piyasasındaki ihtiyaçlar, arz ve talep eşleşmesinde yaşanan sorunlar ve ulaşılması gereken hedef kitleler açısından birçok veri seti, gerçekçi değerlendirme ve hayata geçirilebilir öneriyi içermektedir. İşgücü arz ve talebinin eşleştirilmesi konusunda olumlu sonuçlar alınabilmesi; hazırlanmış olan rapor, yapılan analizler ve değerlendirmeler ışığında il düzeyinde oluşturulacak istihdam politikaları ve

kurum düzeyinde gerçekleştirilecek işgücü yetiştirme faaliyetleri ve tüm ekonomik ve sosyal tarafların katılımını sağlayacak mekanizmalar ile mümkün olabilecektir.

EKLER

EK 1: 2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR

2017 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2017 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim iş-yerlerine 3.114 TL (üçbinyüzondört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhase-be müdürleri tarafından doldurulması gerektirmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Ornek No	:.....
Işyerinin Yasal Unvanı	:.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....
MAHALLE: .....
CADDE/SOKAK :.....
İÇ/DIŞ KAPI NO :.....
TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı : ..... Unvanı :.....
Tarih : ..... Telefonu : .....
E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐ (4. Soruya geçebilirsiniz)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.
(Birden fazla seçenek işaretlenebilir) (Cevapladıktan sonra 5. Soruya geçebilirsiniz)

Eleman Talebi ☐
Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐
Kısa Çalışma Ödeneği ☐
İşbaşı Eğitim Programları ☐
Mesleki Eğitim Kursu ☐
Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz.

☐ İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere ihtiyaç duymadım.
☐ İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum.
☐ Diğer (Belirtiniz).....

5) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

7) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

↓

(.....kişi kısmi süreli çalışmaktadır)

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

8) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER

9) Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyormusunuz?

9.1) Eleman aramıyoruz. → 10.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Çıraklık 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Herhangi bir eğitim düzeyi aramıyorum.	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Cinsiyet önemli değil	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Kendi çalışanlarım aracılığıyla 6. Ozel Istihdam Büroları		
				1	2	3	1	2	3

*Önem derecesine göre **EN FAZLA** 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)
Kullandığınız arama kanallarından **EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2018 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

10) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	10.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

11) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet ☐ →	11.1'e geçiniz.
	Hayır ☐ →	12. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok ☐ →	12. soruya geçiniz.

11.1) 30 Nisan 2018 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

12) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu meslekler-de temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

12.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. → 13.Soruya Geçiniz.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte **yeterli** işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve şartlarının beğenilmemesi 5. Talep edilen ücretin yüksek olması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

13) Şu anda herhangi bir istihdam teşvikinden yararlanıyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

14) İşyerinizde Geçici Koruma Statüsünde (Suriyeli, Irak) işgücü istihdam etmek (çalışma iznine tabi olarak) ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐

15) Büyükanne ödeneğinin yaygınlaştırılmasının kadınların işgücü piyasasına girişini arttıracağını düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐ Etkilemez ☐

16) Kıdem tazminatına ilişkin yeni bir düzenleme yapılmasını ister misiniz?

Evet ☐ Hayır ☐ Fikrim Yok ☐

17) Kıdem Tazminatı uygulamasının Devlet garantisindeki bir fona devredilmesi hakkındaki düşüncenizi belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Fikrim Yok ☐

18) 2016 yılında getirilen doğuma bağlı izinlerin kadın istihdamını nasıl etkilediğini/etkileyeceğini belirtiniz.

Olumlu ☐ Olumsuz ☐ Değişmeyecek ☐

19) Sendikaların işgücü piyasasına ilişkin politikalar üretimine katkısının olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ☐ Hayır ☐

2017 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri: